

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií
Studium humanitní vzdělanosti

Bakalářská práce

*„Součinnost města a občanských iniciativ při pořádání pouličních slavností:
situace MČ Praha 7“*

Kristina Nizamova

Vedoucí práce: Mgr. Petr Gibas, Ph.D.

Praha 2016

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s tím, že tato bakalářská práce může být zveřejněna v elektronické knihovně FHS UK
a může být využita i jako studijní text.

V Praze dne 24. 06. 2016

.....

Kristina Nizamova

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce Mgr. Petru Gibasovi, Ph.D. za jeho připomínky, cenné rady a čas, který mi věnoval. Velký dík patří všem informátorům, kteří byli velmi ochotní a vstřícní a poskytli mi velmi užitečné informace. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mě celou dobou morálně podporovali.

OBSAH

ÚVOD	2
1. METODOLOGICKÁ ČÁST	4
1.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	4
1.2 VÝBĚR VZORKU A PROFILY RESPONDENTŮ	5
1.3 VÝZKUMNÁ STRATEGIE A TECHNIKY SBĚRU DAT	7
1.4 ANALYTICKÉ POSTUPY A HODNOCENÍ KVALITY VÝZKUMU	8
1.5 ETICKÉ OTÁZKY SPOLEČENSKOVĚDNÍHO VÝZKUMU	8
2. TEORETICKÁ ČÁST	10
2.1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	10
2.1.1. <i>Veřejný prostor vs. veřejné prostranství</i>	10
2.1.2. <i>Veřejný prostor jako místo setkání</i>	12
2.1.3. <i>Komunita</i>	13
2.2. POULIČNÍ SLAVNOSTI	15
2.3. SOUČINNOST MĚSTSKÉ SAMOSPRÁVY A OSTATNÍCH SUBJEKTŮ	17
2.4. FORMÁLNÍ ÚPRAVA POULIČNÍCH SLAVNOSTÍ	18
2.5. DÍLČÍ SHRNTÍ	22
3. PRAKTICKÁ ČÁST	24
3.1. POŘADATELÉ POULIČNÍCH AKCÍ NA PRAZE 7	24
3.2. KULTURNÍ AKCE USKUTEČNĚNÉ VE VEŘEJNÉM PROSTORU PRAHY 7	28
3.3. KOMUNIKACE SUBJEKTŮ PŘI POŘÁDÁNÍ AKCÍ VE VEŘEJNÉM PROSTORU	30
3.4. BARIÉRY VZNIKAJÍCÍ PŘI POŘÁDÁNÍ AKCÍ VE VEŘEJNÉM PROSTORU	33
3.5. DÍLČÍ SHRNTÍ	35
ZÁVĚR	38
SEZNAM TIŠTĚNÝCH ZDROJŮ	40
SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ:	42
SEZNAM PŘÍLOH:	44
PŘÍLOHA Č. 1: SEZNAM OTÁZEK K ROZHOVORU S PŘEDSTAVITELEM NEZISKOVÉ ORGANIZACE Z PRAHY 7 ...	44
PŘÍLOHA Č. 2: SEZNAM OTÁZEK K ROZHOVORU S PŘEDSTAVITELEM MČ PRAHA 7	44

ÚVOD

Město je živé a dynamické uspořádání, v němž se neustále dějí změny, a to jak pozitivní tak i negativní. Obyvatelé měst na tyto změny reagují a mohou zpětně ovlivňovat prostor, v němž žijí. Kvůli tomu, že lidé ve městě jsou čím dál více uzavřeni do sebe, klesá občanská angažovanost a ztrácí na významu kulturní dění. Pouliční slavnosti, na jejichž organizaci se podílí lokální aktéři i představitelé městské samosprávy, představují nástroj, jak tomuto úpadku lokální komunity zabránit. Městský veřejný prostor potom může fungovat jako místo kulturního a společenského života, jako místo pro setkávání a rozvíjení sousedských vztahů. Zároveň takové akce mohou vytvořit prostor, který bude přístupný pro všechny sociální vrstvy bez ohledu na jejich věk, národnost, náboženskou příslušnost atd.

Bez pochyby má Praha velmi bohatý kulturní potenciál, který se neustále snaží využívat. Lze to vidět i na příkladu městské části Prahy 7, kde se nachází velká koncentrace kulturních zařízení a kde se koná velké množství kulturně společenských akcí. Nicméně v současné době po celé České republice komunikace mezi městskou správou, neziskovým sektorem a představiteli kreativních odvětví je považována za problematickou.

Vzhledem k těmto skutečnostem je cílem mé bakalářské práce nejenom zjistit, jakým způsobem je realizována organizace kulturních akcí ve veřejném prostoru Prahy 7 a jaké bariéry přitom vznikají. Na základě této analýzy pak bude možné posoudit vhodnost a uplatnitelnost metod spolupráce a navrhnout možná doporučení ke zlepšení komunikace mezi představiteli městské části a občanských iniciativ. Ve své bakalářské práci se zaměřuji na pouliční akce, jež se uskutečnily na území Prahy 7 v roce 2015 a v průběhu roku 2016, a na jejich organizátory z neziskového sektoru. Zajímá mě přitom, jaké konkrétní organizace se na pořádání těchto akcí podílely a jakou úlohu v tom hrála samotná městská správa.

Daná bakalářská práce je rozdělena celkem do tří částí. První z nich tvoří metodologie, jež podrobně popisuje výzkumné otázky, kritéria výběru vzorku a strategii výzkumu. Dále se také věnuji technikám sběru dat a analytickým postupům, jež jsem v této práci použila. Druhá část práce představuje teoretické zakotvení, které uvádí čtenáře do problematiky zkoumaného tématu. První kapitola je věnována vymezení pojmů nezbytných pro pochopení daného tématu. Na začátek bylo nezbytné definovat a rozlišit hmotné i nehmotné pojetí veřejného prostoru. Dále jsou vysvětleny pojmy, jako je komunita nebo slavnost. Následující kapitola představuje popis legislativního rámce, jímž se pořádání kulturních akcí ve veřejném prostoru řídí, a analýzu koncepčních dokumentů, které odráží vizi Prahy o kulturním dění ve městě. Navazuje na to představení možných způsobů součinnosti mezi orgány veřejné správy a občanským sektorem.

Stěžejní část mé bakalářské práce tvoří praktická část, kde je představena analýza současné situace městské části Praha 7. Zde čtenáři představím výsledky rozhovorů, jež jsem realizovala se zastupiteli dané městské části a představiteli neziskových organizací, které se zapojují do pořádání kulturních akcí ve veřejném prostoru Prahy 7. U svých informátorů jsem zjišťovala, jaké konkrétní subjekty se nejaktivněji podílí na organizaci těchto aktivit a jaké druhy kulturních akcí se v průběhu minulých let díky nim uskutečnily. Zajímalo mě především také to, jaké dlouhodobé cíle tyto akce sledují. Dále jsem se zabývala tím, jak probíhá komunikace neziskových organizací a městské části při pořádání pouličních akcí a jak to jednotliví aktéři hodnotí. Důležitým aspektem mé práce bylo definování bariér, na které naráží pořadatelé akcí ve veřejném prostoru. Na základě provedených rozhovorů v závěru mé práce vznikla doporučení, která subjekty mohou uplatnit při budoucí spolupráci.

1. METODOLOGICKÁ ČÁST

1.1 Výzkumné otázky

Jak již bylo naznačeno v úvodu, oblastí mého zájmu bude součinnost orgánů městské samosprávy a občanského sektoru při organizaci slavností ve městě. V souladu s tím byl výzkumný problém definován následovně:

„Jakým způsobem spolupracuje město a občanské iniciativy na pořádání pouličních slavností?“

Jelikož se jedná o příliš obecnou otázku, bylo zapotřebí ji dále specifikovat. Pro potřeby mého výzkumu jsem se zaměřila na konkrétní městskou část Praha 7 a jí uplatňované formy spolupráce. K analýze pak posloužily údaje o kulturních událostech, jež se na jejím území uskutečnily v průběhu roku 2015 a částečně v roce 2016. Z celého kulturního dění lokality jsem se věnovala pouze těm akcím, jež se uskutečnily ve veřejném prostoru, tj. na ulicích, ve dvorech, v parcích atd. Vzhledem k tomu jedna z důležitých výzkumných otázek mé práce byla: *„Jaké kulturní akce pořádané ve veřejném prostoru Prahy 7 patří k těm nejvýznamnějším? Co je jejich cílem?“*.

Navazovala na to otázka o organizátorech těchto aktivit. Zajímalo mě *„Kdo se v roce 2015 podílel na organizaci pouličních akcí na Praze 7?“* Pomocí této otázky bylo možné zjistit, kdo jsou klíčoví aktéři kulturního dění v dané lokalitě a na co se ve své činnosti zaměřují. Další otázka, která se nabízí, je: *„Proč se zúčastněné subjekty zapojují do organizace kulturních akcí ve veřejném prostoru?“* Zkoumala jsem, jaké cíle městská část a další účastníci sledují, když do dané spolupráce vstupují. Otázka *„Jak tuto spolupráci jednotlivé subjekty hodnotí?“* měla ukázat, zda v jejich komunikaci existují nějaké problémy, nebo naopak vyzdvihnout její pozitivní stránky. Na základě této otázky by pak bylo možné vypracovat doporučení ke zlepšení jejich vzájemné spolupráce v následujících letech.

Je několik důvodů, proč jsem si jako prostředí svého výzkumu zvolila Prahu 7. Zaprvé, tato lokalita se vyznačuje bohatou kulturní infrastrukturou. Najdeme zde například dva parky (Královská obora a Letenské sady), ve kterých se často konají různé akce pro veřejnost z celého okolí. Dále na Praze 7 sídlí spousta významných kulturních institucí, jako jsou Národní technické muzeum a Národní zemědělské muzeum, Centrum současného umění DOX a Národní galerie, Botanická a Zoologická zahrada.

Najdeme zde nejenom instituce národního významu, ale i velké množství menších organizací především neziskových, které se rovněž podílí na lokálních aktivitách. Důležitým aktérem je kino BIO OKO a Výstaviště v Holešovicích, v jejichž okolí každý rok probíhají

rozličné pouliční slavnosti. Velkým dílem na kulturní dění lokality přispívá také celá řada divadel a soukromých galerií, které rovněž realizují různé aktivity pro veřejnost. Patří sem například divadlo Alfred ve dvoře, Studio Alta, The Chemistry Gallery a další. Co je ale pro téma této práce podstatnější, je angažovanost samotné městské části v kulturním dění čtvrti. Nejenomže pořádá akce pro širokou veřejnost, ale snaží se do toho zapojovat i místní občany navíc poskytuje i finanční podporu na pořádání kulturních akcí a rozvoj sousedských vztahů.

1.2 Výběr vzorku a profily respondentů

Ve své práci jsem použila účelový výběr vzorku, který Hendl definuje jako volbu informačně bohatých případů pro hlubší studium. V tomto případě samotný výzkumník rozhoduje o tom, co by mělo být zkoumáno. V rámci mé bakalářské práce jsem oslovila celkem 5 respondentů, z nichž jsem většinu vyhledala samostatně prostřednictvím oficiálních internetových stránek městské části Prahy 7 v sekci věnované kultuře nebo na webových stránkách konkrétních neziskových organizací, jež působí v dané oblasti. Posléze při provedení rozhovorů informátoři vzájemně na sebe odkazovali, takže můj výběr se osvědčil jako správný.

Jedním z kritérií výběru informátorů byla právní forma organizace, ze které pocházejí. Konkrétně se jednalo o spolky nebo obecně prospěšné společnosti. Ve své práci jsem se zaměřila na neziskový sektor z toho důvodu, že na rozdíl od komerčních organizací jeho primární motivací při pořádání pouličních akcí není tvorba co největšího zisku, ale mělo by být naplnění poslání. Dalším kritériem, které bylo pro můj vzorek určující, bylo aktivní zapojení organizací do pořádání pouličních akcí v dané lokalitě a obeznámenost respondentů s nástroji spolupráce. Mezi mými informátory byli především pracovníci, do jejichž pravomocí spadal public relations, komunikace s úřady anebo se jednalo přímo o ředitele těchto institucí. Zároveň se většina z nich podílí na organizaci pouličních slavností dlouhodobě a má mnoholeté zkušenosti s komunikací s městskou částí Prahy 7.

1. Respondentka Hana Třeštíková:

- organizace: rada Městské části Praha 7
- zastávaná funkce: radní pro kulturu a sousedské vztahy
- koordinuje tým úředníků, se kterými se podílí na tvorbě koncepce rozvoje kultury v Praze 7

- jedna z klíčových informátorek, která představila postoj městské části na kulturní aktivity ve veřejném prostoru a popsala, jak funguje komunikace s místními aktéry

2. Respondent Martin Šotola:

- organizace: Auto*mat z.s.
- zastávaná funkce: koordinátor festivalu Zažít město jinak
- zaměřuje se na komunitní spolupráci, komunikuje s úřady a místními organizátory, zprostředkovává záměry
- poskytl formální pohled na organizaci pouličních slavností a podělil se o zkušenosti Auto*matu se spoluprací s městskou částí Praha 7

3. Respondentka Barbora Šlapáková:

- organizace: Motus z.s.
- zastávaná funkce: manažerka na PR a komunikaci a propagaci
- má na starosti produkční asistenci a koordinaci akcí pro veřejnost v divadle Alfred ve dvoře
- seznámila mě s pravidelnými pouličními akcemi pořádanými jejich divadlem a poukázala na problematiku s tím spojenou

4. Respondent David Beránek:

- organizace: Pro-OKO z.s.
- zastávaná pozice: ředitel kina BIO OKO
- zajišťuje celkový provoz kina a podílí se na vytváření doprovodného programu
- podělil se o své zkušenosti se spoluprací s městskou částí a ukázal svoji vizi využití prostoru před kinem

5. Respondentka Natálie Mohoritová:

- organizace: Containall o.p.s.
- zastávaná pozice: jedna ze zakladatelů Containallu o.p.s.
- má na starosti vnější komunikaci a celkový provoz kulturního centra Stalin
- popsala, jaká jsou specifika organizace aktivit ve veřejném parku a jak vypadá jejich komunikace s městskou částí

1.3 Výzkumná strategie a techniky sběru dat

Pro účely své práce jsem využila kvalitativní výzkumnou metodu. Tento termín slouží pro označení jakéhokoliv výzkumu, „jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických procedur nebo jiných způsobů kvantifikace. Může to být výzkum týkající se života lidí, příběhů, chování, ale také chodu organizací, společenských hnutí nebo vzájemných vztahů“ (Strauss, a další, 1999 str. 10). Kvalitativní výzkumná strategie poskytuje tu výhodu, že „citlivě zohledňuje působení kontextu, lokální situaci a podmínky“ (Hendl, 2005 str. 53). Jelikož můj výzkum se bude pohybovat v konkrétním prostředí a bude shromažďovat detailní informace o součinnosti různých subjektů, které se obtížně podchycují kvantitativními metodami, rozhodla jsem se právě pro kvalitativní strategii.

Jak uvádí Disman, výzkumný proces začíná sběrem dat. „Pak výzkumník pátrá po pravidelnostech existujících v těchto datech, po významu těchto dat a formuluje předběžné závěry“ (Disman, 2002 str. 287). Hlavním zdrojem dat pro můj výzkum byly polostrukturované rozhovory, jež se vyznačují „definovaným účelem, určitou osnovou a velkou pružností celého procesu získávání informací“ (Disman, 2002 str. 164). Při vedení rozhovorů s respondenty jsem se snažila držet návodu (viz příloha č. 1 a č. 2), který pokryl všechna potřebná témata a následně mi usnadnil srovnávání výsledků. Přitom seznamy otázek pro představitele oficiálních institucí a neziskových organizací se lišily, neboť každý z nich se pohybuje v odlišném prostředí, a tudíž může poskytnout svůj pohled na danou problematiku.

Svoje respondenty jsem oslovovala podle možností (telefonicky a e-mailem). Vždy jsem jim předem stručně vysvětlila, čím se můj výzkum zabývá a jaké informace v souvislosti s tím od nich potřebuji. Všechny rozhovory se po domluvě s respondenty uskutečnily na jejich pracovním místě, tudíž nebyli vytrženi z prostředí, na které jsou zvyklí, a při rozhovoru se mohli chovat přirozeně. Po předchozím informovaném souhlasu byly všechny rozhovory zaznamenávány na diktafon. V průběhu interview jsem se snažila motivovat dotazovaného k vyprávění, ale zároveň jsem udržovala neutrální postoj k obsahu sdělovaných dat. Osobní dotazování má tu výhodu, že „umožňuje získat informace hlubšího a širšího zaměření o kvalitativně různorodých skutečnostech a ty jsou pak porovnatelné“ (Surynek, a další, 2001 str. 83). Nevýhodou je, že přepis rozhovorů je poměrně složitý a časově náročný, neboť každý z nich má trochu odlišnou strukturu.

K doplnění polostrukturovaného dotazování jsem použila také analýzu dokumentů. Tuto techniku jsem uplatnila při práci se zákony, vyhláškami a koncepčními dokumenty, které se vztahují k mému výzkumnému tématu. V tomto případě se jednalo o primární dokumenty, jejichž výhodou je nejenom jejich věrohodnost, ale také to, že „jsou mimo sféru vlivu

výzkumného procesu. Výzkumník je zpracovává, ale nijak nemění“ (Surynek, a další, 2001 str. 131). Využila jsem toho také v praktické části, kde jsem čerpala ze stanov a oficiálních stránek neziskových organizací proto, abych zároveň mohla ověřit, jak se jejich obsah shoduje s reálnými aktivitami.

1.4 Analytické postupy a hodnocení kvality výzkumu.

Prvním krokem analýzy informací získaných pomocí polostrukturovaných rozhovorů byl jejich přepis. Konkrétně se jednalo o redigovanou transkripci, která se užívá pro citace rozhovorů, u nichž doslovný přepis není nutností. Tato metoda se také vyznačuje tím, že většina mimoslovních projevů se nezaznamenává, jen ty nejdůležitější, což podstatně zkrátí dobu přepisování. Po transkripci následovalo otevřené kódování, jež má za cíl nalézt pravidelnosti, klasifikovat jejich jednotlivé části a porovnáním zjistit podobnosti a rozdíly.

Vzhledem k tomu, že se „v kvalitativním výzkumu doporučuje provádět častá srovnání osob, případů, skupin, aktivit, rolí atd.“ (Hendl, 2005 str. 234), jsem porovnávala hodnocení spolupráce mezi městskou částí a aktéry, kteří se zapojují do organizace pouličních akcí. Každý rozhovor byl analyzován nejdřív zvlášť a až poté proběhla jejich interpretace jako celku. Zároveň bylo při jejich interpretaci nutné „ověřit, že se u různých skupin dotazovaných jedná o stejné skutečnosti pouze vyjádřené jiným způsobem“ (Jeřábek, 1992 str. 73). Poslední fází kvalitativní analýzy bylo vyvozování závěrů a jejich následná prezentace.

Ke klasickým kritériím kvalitativního přístupu patří podle Hendla validita, spolehlivost, objektivita a zobecnitelnost. Vysokou validitu v mém výzkumu zajišťuje využití polostrukturovaných rozhovorů. Díky nim si jak výzkumník, tak informátor mohou ujasnit otázky a odpovědi a jejich významy, což zmenšuje riziko nepochopení. Nicméně k získání spolehlivých informací je nutné v respondentovi vzbudit důvěru. Dalším aspektem, jenž může ovlivnit kvalitu mého výzkumu, je vzorek. Protože není nahodilý, ale účelový, musela jsem dbát na to, abych svým subjektivním postojem neovlivnila celkovou objektivitu výzkumu. Další nevýhodou kvalitativní výzkumné metody je to, že poznatky získané její pomocí je možné těžko zobecnit.

1.5 Etické otázky společenského výzkumu

Nedílnou součástí jakékoliv výzkumné práce je etika, jejíž zásady by měl výzkumník respektovat. Jednou z nich je princip dobrovolné participace. Každý dotazovaný byl předem upozorněn na to, že může odejít kdykoliv v průběhu výzkumu. Kromě toho rozhovory byly

zaznamenávány pouze s předchozím informačním souhlasem všech respondentů. Druhým důležitým principem etiky je důvěryhodnost. Jelikož mými respondenty byli představitelé jak městské části, tak i neziskových organizací, pro něž transparentnost a důvěra veřejnosti hrají zásadní roli v jejich činnosti a špatná interpretace jejich odpovědí by mohla vést k určitým nedorozuměním, bylo nutné získat jejich povolení užít jejich pravé identity. Naštěstí každý informátor vyslovil svůj souhlas a v praktické části mé práce jsou uvedeny odpovědi spolu se jmény respondentů, díky čemuž je zajištěna jakási autorita jejich názorů a získané informace působí věrohodněji.

Nicméně výzkumník musí vždy dbát na to, aby nenarušoval soukromí svých informátorů. Proto v případě, že by někdo z nich si to přál, jeho odpovědi by zůstaly anonymizovány. Pro výzkumníka je nezbytné dodržovat také zásadu transparentnosti. Proto všichni aktéři byli předem upozorněni na to, že se výzkum provádí pouze pro akademické účely a jejich účast na něm nenese žádná rizika. Navíc získané informace nebudou zneužity ani nebudou poskytnuty třetím osobám.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Vymezení základních pojmů

2.1.1. Veřejný prostor vs. veřejné prostranství

Veřejný prostor je jednou ze stěžejních definic této práce, neboť se právě v něm odehrávají aktivity pořádané městem a občanskými iniciativami. Vzhledem k širokému spektru způsobů, jak ho lze pojímat, těžko se asi shodneme na jedné jeho konstantní definici. Potíž spočívá také v tom, že mezi společenskou, soukromou a státní sférou nejsou stanoveny přesné hranice. Pokud se zaměříme na vztah mezi veřejným a soukromým, zjistíme, že rozlišit tyto dvě sféry je poměrně obtížné, neboť často dochází k jejich prolínání. Nicméně díky čtyřem dimenzím, které předkládají **Walter Siebel** a **Jan Wahrheim**, lze určit vlastnosti, které jsou pro veřejný prostor specifické:

1. **legální dimenze** – veřejný prostor na rozdíl od soukromého je definován veřejným právem a veřejnými institucemi.
2. **Funkcionální dimenze** – veřejný prostor zastává především obchodní a politické funkce, kdežto soukromý prostor je vyhrazen procesům produkce a reprodukce.
3. **Sociální dimenze** – veřejný prostor představuje „scénu“, prostor soukromí „zákulisí“.
4. **Materiální a symbolická dimenze** – veřejný a soukromý prostor jsou odděleny celou řadou architektonických a symbolických prvků (Pospěch, 2013 str. 77).

Pokud v tomto případě mluvíme o určité jedinečnosti veřejného prostoru, pak ho můžeme definovat jako „formu sociálního prostoru, která se liší od soukromé sféry a jehož plnohodnotná existence je to, co odlišuje město od jiných typů osídlení“ (Lofland, 2009 str. 9). Dále k bodům (1) a (2) lze dodat, že charakter veřejného prostoru neutváří jenom instituce, které se v něm pohybují, a funkce, které jsou pro něj příznačné. Záleží také na tom, jaké činnosti jej vyplňují. Ale co je důležitější, „činnost sama do značné míry mění svoji podstatu podle toho, zda je vykonávána soukromě, nebo veřejně“ (Arendtová, 2007 str. 62). Takže lze tvrdit, že mezi veřejným prostorem a aktivitami, které ho vyplňují, existují nejenom určité rozdíly, ale i vzájemná závislost.

Je možné rozlišovat několik podob veřejného prostoru: fyzickou, sociální a myšlenkovou. Když na něj pohlížíme ze sociálního hlediska, může plnit hned několik funkcí: „umožňuje neformální sdružování, vytváří podmínky pro svobodnou výměnu názorů,... pro vyjádření identity různých osob ve vztahu k místu a rozhodně dovoluje, aby se uplatnily správní funkce, spojené s informováním občanů a formalizovaným sdružováním“ (Heger, 2012, str. 84).

Jak již bylo řečeno, ve veřejném prostoru si mohou obyvatelé města vyměňovat jak osobní, tak i politické myšlenky. V *Manuálu tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy* narazíme na definici veřejného prostoru jako nehmotného prostředí, které zahrnuje vztahy, myšlenky, děje, média atd. Hlavním představitelem této koncepce je německý sociolog **Jürgen Habermas**. Slovním spojením **veřejná sféra** označuje speciální druh veřejného prostoru, který je naplněn idejemi, názory a debatami o otázkách veřejného zájmu. Zpravidla není pojímána jako fyzický, ale spíše jako diskurzivní prostor, neboť jde o místo, kde se odehrávají politická jednání. Podle Habermase „veřejná sféra dává jedincům možnost utvořit si názor, prostřednictvím diskuze se zapojit do politického dění a tím dosáhnout vzájemné shody“ (Orum, a další, 2010 str. 4). Současně s tím tato otevřená a lidem dostupná styčná plocha tvoří „významnou scénu pro velké politické mítinky, demonstrace a protesty a stejně tak pro mírnější aktivity, jako je sbírání podpisů, rozdávání letáků a inscenování happeningů“ (Gehl, 2012 str. 29).

Otevřenost a přístupnost veřejného prostoru zdůrazňuje také český architekt **Jan Jehlík**. Podle jeho názoru je „nabídkou nikdy předem definovaných aktivit a dějů, je potenciálně přístupný všem, všesměrný a kontinuální v rámci celku sídla. Je principiálně otevřený, protože v něm člověk zažívá vztah k zemi a nebi, k místu a celku, ke klidu a dynamice dějů“ (Jehlík, 2013 str. 34). Zde nicméně musíme být opatrní, protože nelze mluvit o úplné otevřenosti veřejného prostoru pro každého. Historicky ve městě přetrvává určitý stupeň sociální exkluze. Přitom je nutné si uvědomit, že se prostor „dá ovládnout politicky (vítěz voleb obsadí místo na radnici) nebo ekonomicky (privatizací či pronájmem plochy z komerčních důvodů), sociálně jej lze zaplnit a intelektuálně ovlivnit, ale nedá se trvale získat“ (Heger, 2012 str. 64).

Veřejný prostor je také nutné odlišit od pojmu **veřejné prostranství**, se kterým je často zaměňován. Ve skutečnosti je podmnožinou veřejného prostoru a představuje jeho fyzickou stránku. Oficiální definice tohoto pojmu je dokonce zakotvena v legislativě České republiky a nalezneme ji v zákoně č.128/2000 Sb., o obcích. Podle něj veřejné prostranství zahrnuje „všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejnou zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru“. Zároveň ulice, náměstí, nábřeží a parky jsou tzv. tradičními typy, které tvoří základní strukturu veřejného prostranství.

Co se týče jeho funkcí, patří k nim nejenom zmíněná obsluha území a vnitřní komunikace, ale sociální i společenská funkce. V tomto případě veřejné prostranství vytváří příležitosti k rekreaci (např. parky) a ke společenskému setkávání. Je potřeba přitom

zdůraznit, že způsob jeho využití a celkový význam, který je přisuzován veřejnému prostranství, závisí na celé řadě faktorů. „Veřejná prostranství jsou odrazem života společnosti v dané době, její ekonomické prosperity, její kulturní úrovně a vztahu k hodnotám i vzájemné soudržnosti a sociálního citění“ (Rozmanová, 2015 str. 2). Kromě toho dochází k proměně i jeho vizuálního vzhledu. „Základními okolnostmi, které velkou měrou podobu prostranství ovlivňují, jsou především význam prostranství v rámci města a charakter navazující struktury zástavby“ (Institut plánování a rozvoje hl.m.Prahy, 2014 str. 27). Na podobu veřejného prostranství má vliv také přítomnost ostatních lidí, aktivit, událostí, zdrojů inspirací a podnětů, které tvoří jednu z nejdůležitějších charakteristik veřejných prostranství (Gehl, 2000 str. 15). Tomuto chápání městského prostoru, které do popředí staví obyvatele města, se bude věnovat následující kapitola.

2.1.2. Veřejný prostor jako místo setkání

Koncepci města jako místa pro setkání ve svých dílech (Město pro lidi a Život mezi budovami) rozpracoval moderní dánský architekt **Jan Gehl**. Dle jeho názoru městské plánování v posledních desetiletích věnovalo větší pozornost samotným budovám než lidem, kteří město obývají. Tato tendence následně vedla k tomu, že místa určená pro sociální a kulturní funkce se ocitla v ohrožení. Kromě toho tradiční funkce městského prostoru jako místa setkávání a společenského fóra pro městské obyvatelstvo byla zredukována nebo zcela zanikla.

Jako reakci na existující nedostatek zájmu o městský život Gehl nabízí nový přístup, jehož jádrem je lidské měřítko. Základním východiskem tohoto rozměru je úcta k lidem a orientace na jejich potřeby, ke kterým může patřit například snadný pěší provoz nebo rozmanitý společenský život. Gehl je zároveň přesvědčen o tom, že při městském plánování je nutné se držet vzoru města jako atraktivního, neformálního a demokratického místa pro jeho obyvatele, aby bylo možné docílit udržitelnosti a zdraví celé společnosti. Spolu s tím urbanistům a architektům 21. století klade čtyři podnětné úkoly, které význam lidského měřítka ještě více zdůrazňují. Při městském plánování by totiž měli myslet na rozvoj bezpečných, živých, udržitelných a zdravých měst.

Gehl poukazuje na to, že „ve většině moderních čtvrtí je málo lidí a událostí, lidé k sobě mají daleko a městský prostor se tak nemůže zalidnit“ (Gehl, 2012 str. 65). Přitom klíčovou roli nehraje množství lidí nebo velikost města, ale pocit, že městský prostor vytváří smysluplné místo, kde se člověk cítí příjemně a chce se tam zdržovat. Město jako živé

uspořádání by mělo kombinovat odpočinkové a sociální aktivity a nabízet možnosti se účastnit městského života. Dalším požadavkem, který by měl být při plánování měst zohledněn, je bezpečnost. Podle Gehla je pocit bezpečí pro život ve městě zcela zásadní. Lze toho docílit pomocí klidné a bezpečné dopravy, jasně označených cest, dobře osvětlených ulic a budování celkové důvěryhodnosti městského prostředí.

K bezpečnosti se pojí také zdravotní politika. Zdravé město předpokládá náležitou infrastrukturu kvalitních pěších a cyklických tras, která usnadní každodenní pohyb lidí ve městě. Kromě toho, že by město mělo být živé, zdravé a bezpečné, musí být i udržitelné. V tomto kontextu lze mluvit mimo jiné o sociální udržitelnosti, která vychází z předpokladu, že veřejný prostor je snadno dostupný pro všechny skupiny společnosti a slouží jako atraktivní prostředí pro organizovaná i neformální setkání.

Následující citát shrnuje výše popsaný přístup Gehla, který se zakládá na lidském měřítku: „podstatou dobrých měst a dobrých stavebních projektů dnes stejně jako v minulosti je to, aby se tam lidé mohli snadno a spolehlivě pohybovat, zdržovat se ve městech a stavebních celcích, těšit se z veřejných prostor, budov a městského života, neformálně nebo organizovanějším způsobem se setkávat s jinými lidmi“ (Gehl, 2000 str. 53).

2.1.3. Komunita

V předchozím výkladu jsme si ukázali, že prostor, lidé a jejich aktivity jsou těsně provázáni a mohou se navzájem ovlivňovat. Proto v souvislosti se životem ve městě musíme vymezit další pojem, jímž je **komunita**. Obecně ji lze chápat jako „souhrn osob, které žijí v určitém vymezeném prostoru, kde vykonávají každodenní aktivity a obvykle tvoří autonomní jednotku“ (Hartl, 1997 str. 24). Pro komunitu je také příznačná absence vztahů nadřizenosti a podřizenosti, což umožňuje lepší komunikaci a spolupráci mezi jejími účastníky. Předpokladem pro její existenci je tzv. **pocit komunity**, který vyjadřuje, jak obyvatelé lokality hodnotí kvalitu komunitního života ve svém bydlišti. Přitom individuální vnímání ovlivňuje interakci s ostatními členy komunity.

Na společenský městský život se pohlíží dvojím způsobem. První z nich se zakládá na názoru, že sociální styky městského obyvatelstva jsou četné, ale jejich kvalita klesá, čímž dochází k úpadku komunity. Jako jeden z prvních o tom začal mluvit německý sociolog **Ferdinand Tönnies**. Na konci 19. století vydal knihu *Community and Society* (Pospolitosť a společnost), ve které rozdělil vazby ve společnosti na dva typy: pospolitostní (*gemeinschaftliche*), které tvoří osobní a stabilní vztahy v rodině, mezi sousedy a přáteli,

a společenské (gesellschaftliche), jež mají racionální strukturu, jsou spíše krátkodobé a instrumentální. Podle Tönniese začínají v evropské společnosti převládat vazby druhého typu a v důsledku toho v městském prostředí upadávají trvalé společenské vztahy.

Nový náhled na městský způsob života ve 30. letech 20. století přináší americký sociolog **Louis Wirth**. Ve svém díle *Urbanism as a Way of life* (Urbanismus jako způsob života) dochází k závěru, že se ve velkoměstě „rozpadají komunity a tradiční základy sociální solidarity se projevují jako neúčinné“ (Giddens, a další, 2013 str. 204). Důvodem toho je zvýšená hustota obyvatel ve městě, která vyžaduje větší toleranci individuálních rozdílů, ale přesto naopak vede k větší konkurenci, vykořisťování a nepořádku. Podle Wirtha je v důsledku všech těchto procesů městský člověk osamocen a jeho individualita se ztrácí v davu ostatních obyvatel města.

Ačkoliv výše zmíněné teorie sociologie města patří k jedněm z neznámějších, je nutné si povšimnout, že byly vytvořeny v odlišných historických, geografických a sociálních podmínkách. Navíc „mnoho generalizací o charakteru sociálních vztahů mezi lidmi, o typických životních postojích a o významu sousedství ve městech se opíralo pouze o data z některých částí měst a nikoli o informace za celá města“ (Musil, 1985 str. 221).

Na rozdíl od Tönniese a Wirtha kanadsko – americký sociolog **Barry Wellman** zastává názor, že navzdory procesům urbanizace a industrializace a technologickým pokrokům městští obyvatelé pořád mají pocit lokálních vazeb, jejichž účelem je sociální podpora a udržitelnost. Tudíž nelze mluvit o úplném úpadku komunity. Naopak, tzv. „zachráněná komunita“ zahrnuje „aktivní účast místních obyvatel v každé čtvrti, systém pevných vazeb, rozsáhlé sítě, které jsou hustě propleteny, solidaritu a cítění veřejnosti“ (Lyon, a další, 2012 str. 98). Přitom Wellman vnímá komunitu spíše jako geografický útvar, který existuje především tam, kde se lidé identifikují s územím, jež je známo jako sousedství, a kde osobní interakce jsou pozorovatelné v rámci hranic lokality.

Jelikož se můj výzkum zabývá českým prostředím, je vhodné zde také uvést postoje i českých sociologů. Jedním z nich je **Jiří Musil**, který k úpadku městské komunity zaujímá odlišné stanovisko. Podle jeho názoru to, co bylo dříve „připisováno velkoměstům, bylo spíše produktem určité společenské formace a její kultury než produktem měst jako takových“ (Musil, 1985 str. 220). Byl zároveň přesvědčen o tom, že ve městě stále existují čtvrti se silnou soudržností. „To je způsobeno koncentrací vzájemně příbuzných lidí, někdy třídní stejnorodostí a také sídelní stabilitou lidí. Nemá to nic společného s velikostí nebo hustotou obyvatelstva celého města“ (Musil, 1985 str. 225). Co se týče komunity, tak ji Musil chápe jako sociální útvar, v němž lidé vykonávají pro ně důležité činnosti. Její nejmenší jednotku ve

městě tvoří sousedství, které lze definovat jako „skupinu, jejíž členové jsou ve vzájemných sociálních vztazích a mají určité společné a mnohočetné zájmy především proto, že užívají společný prostor a zařízení občanského vybavení v okolí bydliště“ (Musil, 1985 str. 227).

Dalším důležitým rysem komunity je pocit sounáležitosti, který již byl zmíněn v kapitole o sociálním prostoru. Podle Musila je pocit pospolitosti psychologickým pojítkem, bez kterého si existenci územních společenství nelze představit. Není zcela jasné, jak tento mechanismus funguje, ale je patrné, že jde o „výsledek kombinace hlubších biologických a psychologických potřeb jistoty, důvěrné známosti prostředí, který je upevňován společensky např. zdůrazňováním historie lokality, její kulturní, přírodní nebo i jiné jedinečnosti“ (Musil, 1967 str. 211). Z výše uvedeného je patrné, že se v průběhu času pohled na městskou komunitu neustále měnil, a proto k němu musíme přistupovat s ohledem na současné podmínky a aktuální požadavky, jež klade město a jeho samotní obyvatelé.

2.2. Pouliční slavnosti

Posledním pojmem, který dosud nebyl vysvětlen, jsou **pouliční slavnosti**. Je důležité pochopit, co mezi ně patří a jaký význam to má pro obyvatele města, neboť právě tyto aktivity jsou předmětem zkoumané spolupráce městské správy a občanských iniciativ. Město poskytuje prostor pro konání celé řady aktivit, mezi které lze zařadit např. sezónní trhy, poutě, jednodenní akce nebo festivaly různých žánrů. Ať už jde o jakoukoliv jejich podobu, tento typ událostí stojí mimo každodenní rutinu všedního života.

Kromě toho se jedná o společensky významný den, kdy člověk realizuje svoje sociální potřeby. Během svátků a slavností mají lidé možnost se hromadně setkávat, sdílet společný prostor, pociťovat vzájemnou sounáležitost a podobně. Podle Bachtina takový typ slavností, jako je karneval, představuje „univerzální a nehierarchickou formu lidové kultury, která patří lidem a odehrává se na náměstí a v přilehlých ulicích“ (Harcup, 2000 str. 225). Z toho je patrné, že jednou z prvotních funkcí svátků je funkce symbolická. „Jsou vyplněny aktivitami, které nemají bezprostřední materiální praktický přínos, ale jejich účelem je osvědčovat vitalitu sociálního řádu“ (Linhart, a další, 1996 str. 1253). Nicméně existuje i opačné přesvědčení, že „umění, kultura a velkolepé události mají více co do činění s přilákáním kapitálu než s regenerací společenského života místních komunit“ (Harcup, 2000 str. 224).

Na pouliční akce lze také nahlížet jako na jednu z veřejných kulturních služeb, jež město poskytuje svým obyvatelům. Díky těmto službám „dochází nejenom ke kulturní poptávce, ale i k posilování soudržnosti obyvatel, zvyšování pocitu hrdosti na město, kde

bydlí, a podněcování jejich zájmu o historii města či památek nebo o významné osobnosti, které zde působily“ (Opletalová, 2015 str. 47). Slovo veřejný v tomto kontextu poukazuje na mimotržní využití akcí, jež mají sloužit k uspokojování potřeb občanů. Je celá řada veřejných kulturních služeb, ale pro moji práci budou primární následující oblasti:

- A. Živá umělecká tvorba a její prezentace;
- B. Vizuální umělecká tvorba a její prezentace;
- C. Rozvoj schopností, dovedností a kulturních kompetencí jedinců;
- D. Aktivity směřují ke kulturní emancipaci národnostních menšin a etnických menšin, k uchování jejich kulturní identity a integraci s většinovou společností (Opletalová, 2015 str. 136).

Jak vidíme, pouliční slavnosti představují významnou událost ve společenském životě městského obyvatelstva a mohou mít několik různých podob. Ale proto, aby daná veřejná kulturní služba se k nim dostala, potřebují nějaké místo. Chápeme-li městské prostředí jako scénu, tak místem konání výše zmíněných aktivit je právě veřejný prostor. V souvislosti s tím se mluví o tzv. „eventualizaci“¹, která propojuje události a proces revitalizace. Daným pojmem se označuje oživení veřejného prostoru prostřednictvím akcí, jež se v něm odehrávají. Eventualizace může mít „dvě podoby: (ko)produkce veřejných prostorů v oblastech, které nejsou obvykle za ně považovány, a jejich uvolnění a animace, které dělají veřejné prostory ještě víc veřejnými“ (Smith, 2016 str. 59). Tyto procesy do prostoru přivádí lidi, společenské styky, aktivity a atmosféru, což jsou kvality dobrého veřejného prostoru. Zároveň eventualizace může přeměňovat tzv. „mrtvá“ prostranství, kterým chybí vitalita, družnost a oživení.

K dalším trendům městské regenerace patří koncepce tzv. **kulturního plánování**. Jedná se o „participativní přístup k plánování na místní nebo regionální úrovni, který se zabývá rolí kultury ve městě a okolí a poskytuje argumenty pro kulturně politická rozhodnutí“ (Vojtíšková, 2015 str. 5). Přitom podmínkou úspěšného plánování je občanská participace, zapojení místních aktérů a vzájemná spolupráce. „Kulturní plánování je ale také výrazně zaměřeno na budování komunity“ (Kolektiv autorů, 2016a, str. 34) a transformaci současné metropole na „města pro lidi“. V dnešní době čím dále tím více měst po celém světě (např. v Kanadě, Německu nebo Austrálii) chápe kulturu jako svoji komparativní výhodu, a proto se snaží podporovat kulturní odvětví. V České republice je kultura považována spíše za „nadstavbu“, proto není tolik ekonomicky podporována a opravdové kulturní plánování se

¹ Pozn. aut. původní anglické slovo eventualisation je vytvořeno spojením slov event a revitalisation

u nás vyskytuje zatím ojediněle. Nicméně jak uvidíme později, jsou i u nás určité snahy o vytvoření projektů založených na kulturních zdrojích města.

2.3. Součinnost městské samosprávy a ostatních subjektů

Jak již bylo řečeno, kulturní akce ve veřejném prostoru mohou mít různou podobu, tudíž i subjekty, jež se na tom spolupodílejí, mohou pocházet z odlišných sektorů. Pochopitelně nástroje, jež se při této spolupráci využívají, se budou také lišit. Z toho důvodu dále představím několik způsobů, jak může docházet k součinnosti mezi subjekty z veřejného, soukromého a občanského sektoru.

V případě, že se jedná o kooperativní vztahy, které se vytvářejí mezi subjekty různých druhů, mluví se o **partnerství**. Představuje situaci, „kdy se participující občané stávají rovnoprávními partnery správních a samosprávných orgánů při přípravě a implementaci veřejných politik“ (Nejdl, a další, 2007 str. 29). Zpravidla mívá dlouhodobější charakter, ale není to podmínkou. Do partnerství mohou vstupovat představitelé různých sektorů: veřejného, podnikatelského nebo i občanského, které spolu konzultují, spolupracují nebo vyměňují meziorganizační zdroje.

Rozšířeným modelem spolupráce veřejného a soukromého sektoru je **Public Private Partnerships (PPP)**, jehož účelem je „využití zdrojů a schopností soukromého sektoru při zajištění veřejné infrastruktury nebo veřejných služeb“ (Nejdl, a další, 2007 str. 21). Tento typ partnerství by měl přispívat k efektivnější alokaci veřejných prostředků, zajištění kvalitních veřejných služeb a účinné kontrole dlouhodobých závazků veřejným sektorem. Pro Public Private Partnerships je také příznačné to, že organizace soukromého sektoru se spolu s institucí veřejného sektoru podílí na nákladech i příjmech, které z vybudované veřejné infrastruktury nebo poskytovaných veřejných služeb plynou.

Formou PPP se obvykle realizují projekty v oblasti dopravní a administrativní infrastruktury, školství a zdravotnictví, ale je možné se s partnerstvím veřejného a soukromého sektoru setkat i při projektech, jež se provádějí na lokální úrovni. Tento model je hojně využíván především v zahraničí, v České republice však byl zaveden usnesením vlády ČR č. 7 o *partnerství veřejného a soukromého sektoru* teprve v roce 2004, a proto lze říci, že se jedná spíše o nový model, který se zatím tolik nevyužívá.

Model, který se aplikuje na lokální úrovni častěji, je **spolupráce**. Tímto pojmem lze označit „relativně trvalé kooperativní vztahy symetrické povahy mezi dvěma nebo více aktéry stejného typu, které vznikají dobrovolně z vůle jejich účastníků za účelem dosažení či

dosahování nějakého společného cíle“ (Nejdl, a další, 2007 str. 17). Zúčastněné strany jsou formálně rovnoprávné a spoluodpovídají za výsledek. Na tomto místě je důležité si povšimnout toho, že se musí jednat o subjekty stejného typu, i když v praxi označení spolupráce dostávají téměř jakékoliv projekty s různorodým složením účastníků, a může mít i krátkodobý charakter. Spolupráce se může odehrávat i na neformální úrovni. „Neformální vztahy a aktivity předcházejí často vznik vztahů a aktivit formálních a existují paralelně s nimi jako jejich vnitřní tvář“ (Nejdl, a další, 2007 str. 18).

Jedna z forem spolupráce, jež je významná vzhledem k tématu mé práce, je participace. Pojmem **občanská participace** se rozumí „zapojení občanů do řešení věcí veřejných nezávisle na státu a ekonomické sféře... Může, ale nemusí být institucionalizována ve formě občanských sdružení či neziskových organizací“ (Ouředníček, a další, 2008 str. 89). Participace občanů umožňuje vyvíjet konkrétní vliv na veřejnou správu nebo formovat podobu veřejného života.

Participační procesy mohou být využity také při řešení otázky kvality služeb, jež veřejná správa poskytuje občanům. Jak již bylo zmíněno, pouliční akci lze chápat jako kulturní veřejnou službu, proto i v tomto kontextu lze uplatnit alespoň částečné zapojení občanů do procesu plánování. Z hlediska práva neexistují žádné překážky, které by znemožňovaly větší účast veřejnosti na rozhodovacích procesech. Nicméně „nelze říci, že by náš právní řád participaci přímo podporoval a nutil veřejné rozhodovatele efektivně zapojit do tvorby rozhodnutí i veřejnost a další aktéry“ (Kolektiv autorů, 2016b str. 2).

Podle *Analýzy občanské participace v ČR v současnosti* zastávají politické a správní instituce ambivalentní postoj vůči účasti veřejnosti a dalších aktérů na rozhodování. Projevuje se to tak, že „na jednu stranu deklarují svoji otevřenost a ochotu s participací začít, na druhou stranu často vnímají zákonné požadavky na participaci jako dostatečné a nemají zájem vstoupit do intenzivnější spolupráce s veřejností“ (Kolektiv autorů, 2016b str. 4). Malá angažovanost veřejnosti může být způsobena také téměř úplnou absencí zákonem stanovených participačních mechanismů a celkovou nedůvěrou v politiky.

2.4. Formální úprava pouličních slavností

Když již víme, jaké aktivity spadají do pouličních akcí a jakých forem může nabývat součinnost různých subjektů při jejich pořádání, je nutné se ještě zaměřit na současný legislativní rámec, který má značný vliv na jejich realizaci. Jelikož v každém městě mohou platit odlišné zákony a vyhlášky, musíme se řídit legislativou, která je závazná buď pro celou

ČR, nebo jenom pro Prahu. Aby bylo tedy možné uskutečnit jakoukoliv aktivitu ve veřejném prostoru hlavního města Prahy, je nutné dodržovat celou řadu příslušných právních předpisů.

Nejnovější z nich nabyl platnosti 1. března 2016, kdy podle zákona č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze byla vydána obecně závazná vyhláška **o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s provozováním pouliční umělecké produkce na veřejně přístupných místech**. Daná vyhláška vymezuje pouliční produkci jako „provozování živé, zejména hudební, divadelní a artistické produkce na veřejně přístupných místech“ (Zastupitelstvo hl.m. Prahy, 2016) a určuje místa, na nichž je a není dovoleno tyto aktivity provozovat. V případě Prahy 7 jsou veřejnými prostory, kde je zakázána pouliční produkce, Letenské náměstí a park v Tusarově ulici. Tento dokument upravuje také dobu provozování umělecké produkce (od 9 do 21 hodin) a stanovuje další omezení jejich výkonu.

Pokud se jedná o oficiálně organizovanou aktivitu ve veřejném prostoru, tak téměř každá taková akce je úřady chápána jako zvláštní užívání místních komunikací a řídí se podle **zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích**. Z něj vyplývá povinnost organizátorů akce zažádat o tzv. zábor, tj. o „povolení pro zvláštní užívání komunikace, tedy legální uspořádání akce na pozemní komunikaci“ (Auto*Mat, z.s., 2015b str. 6). S tím se pojí další právní předpis, což je obecně závazná vyhláška č. 5/2011 Sb. hl. m. Prahy **o místním poplatku za užívání veřejného prostranství**. Podle ní se vyměřují sazby poplatku, jenž se hradí městským částem, vznik a zánik této poplatkové povinnosti apod. Výše poplatku se část od části může lišit, ale konkrétně pro městskou část Praha 7 platí, že „kulturní akce, na kterou hlavní město Praha a MČ Praha 7 poskytuje finanční prostředky, místní poplatek za užívání veřejného prostranství se nevybírá“ (Zastupitelstvo hl. m. Prahy, 2011 str. 10). V ostatních případech každý m² použitý pro kulturní akce stojí 4 Kč za den. Zároveň se může vybírat místní poplatek za pronájem komunikace, jehož výše je shodná s poplatkem za užívání veřejného prostranství.

Výše uvedený výčet nám poskytuje základní orientaci v legislativním rámci, jež se týká organizace pouličních akcí. Avšak jejich formální průběh reguluje nejenom legislativa, ale i různé koncepční dokumenty, jež udávají postoje veřejných institucí k dění v městském prostředí a směr jeho budoucího vývoje. Základní koncepční rámec rozvoje města jako celku zajišťuje **Strategický plán hl. m. Prahy** schválený v roce 2000 a aktualizovaný v roce 2008. Jedná se o komplexní programový dokument, jenž formuluje strategii rozvoje komunity, všech sfér jejího fungování i celého území. Má několik cílů, které naznačují záměry Prahy na následujících 15-20 let:

- Reagovat na procesy změn a naplňovat vizi města;
- Koordinovat zájmy a aktivity různých subjektů působících ve městě a efektivně využívat jejich možností a zdrojů k dosažení společných cílů;
- Lépe prosazovat a chránit veřejný zájem a rozšířit možnosti přímé účasti obyvatel na jeho rozvoji (Odbor strategické koncepce , 2008 str. 8).

V kontextu této práce je Strategický plán významný proto, že samosprávným orgánům městských částí poskytuje koncepční rámec pro vypracování jejich vlastních rozvojových programů. Jiným subjektům sděluje informace o dlouhodobých záměrech města, čímž podává přehled o budoucích možnostech a podmínkách podnikání v Praze. Zároveň všem složkám veřejného a soukromého sektoru nabízí spolupráci při realizaci společných projektů. Mimo jiné Strategie navrhuje i cíle, které se vztahují ke kultivaci prostředí města a rozmanitosti aktivit jeho obyvatel i návštěvníků. Najdeme mezi nimi následující záměry:

- Podporovat kulturní nabídku na celém území města ve všech ročních obdobích;
- Informovat občany o dění v místním společenství a zvýšit jejich účast na rozhodování o veřejných záležitostech (Odbor strategické koncepce , 2008 str. 71)

Jak již bylo zmíněno, každá městská část může vytvořit svoji koncepci, již se bude řídit při plánování rozvoje území. Jako podklad pro budoucí strategii v roce 2014 MČ Praha 7 vytvořila **Koncepční rozvahu o území městské části**, jež popisuje hodnoty území, jeho problémy a nedostatky a zároveň odkrývá potenciál pro budoucí rozvoj dané lokality. Tento dokument se mimo jiné týkal těchto témat:

- veřejná prostranství a volnočasové aktivity s výrazným vlivem na kvalitu života MČ;
- komunitní život v místě;
- posílení městského charakteru komunikace;
- rozvoj potenciálu aktivit pro zlepšení života.

Je důležité poukázat na to, že za ohniska komunitního života se považují místa, kde „výrazně a dlouhodobě působí občanská sdružení, kde se konají veřejné akce a jiné aktivity důležité pro společenský rozvoj městské části“ (Městská část Praha 7, 2014 str. 4). K těmto ohniskům patří následující lokality:

- **Veřejné akce-Stromovka:** Park Stromovka, zejména lokalita před Šechtovou restaurací, je místem konání řady veřejných oslav, akcí a koncertů.
- **Veřejné akce-Letenské sady:** Letenské sady jsou místem konání řady veřejných oslav a akcí. Nejvíce využíván je prostor před Letenským zámečkem, Letenská pláň, a prostranství u Metronomu (bývalý Stalinův pomník). V sousedství Hanavského pavilonu a Kramářovy vily se každoročně koná festival Letní Letná.
- **Farmářské trhy:** V areálu Holešovické tržnice v hale 22 probíhají farmářské trhy.
- **Veletrhy:** Areál Výstaviště Holešovice je místem konání veletrhů.
- **Zábavní park na Výstavišti:** V zadní část areálu Výstaviště je zábavní park, koná se zde každoročně Matějská pouť.
- **Předprostor Bia Oko:** Příležitostné konání akcí místních komunit.
- **Prazelenina:** Komunitní zahrada v areálu býv. Holešovického pivovaru.
- **Restaurační zahrádky:** Oblast severně od Letenského náměstí (Ul. Čechova, Šmeralova) je místem zvýšené koncentrace restauračních předzahrádek.
- **Kulturní dům Domovina:** Místo příležitostného konání společenských akcí. Na Maninách 32a.

Obr. 1 Ohniska komunitního života. (zdroj: Koncepční rozvaha o území městské části)

V návaznosti na Koncepční rozvahu vznikl **Strategický plán pro období 2016-2022**, ve kterém MČ Praha 7 předložila vizi rozvoje své lokality. Strategie se zaměřuje na pět různých oblastí, mezi nimiž jsou kultura, rozvoj podnikání a sousedské vztahy. V tomto ohledu si Praha 7 stanovuje následující cíle (Městská část Praha 7, 2015):

- 2.1. Vytvořit podmínky pro rozvoj „Art district“;
- 2.2. Podporovat kulturní aktivity na území MČ;
- 2.3. Podporovat občanskou společnost a komunitní život.

K těmto úkolům ze sféry kultury se také váží další cíle z oblasti územního rozvoje, a tj. koordinace a spolupráce aktérů území, která by mohla usnadnit realizaci těchto cílů. Zatím daný dokument existuje pouze v pracovní verzi, proto mohou nastat určité změny ve způsobu jeho implementace. Nicméně už teď městská část Praha 7 aktivně rozvíjí stanovené cíle prostřednictvím koncepce tzv. **Art Districtu 7**. Jedná se o projekt ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje hlavního města Prahy, jehož záměrem je proměnit Prahu 7 v živou kreativní čtvrť, kde kulturní produkty budou nejenom konzumovány, ale především vytvářeny. Pro Art District je také příznačná koncentrace na jednom místě „propojených ziskových i neziskových kulturních a uměleckých subjektů, poskytovatelů služeb, firem, škol a dodavatelů z dalších kreativně příbuzných oblastí“ (Havlíčková, 2016).

Cílem daného projektu je „zlepšit propagaci akcí pořádaných v Praze 7, vytvořit jednotný kulturní program celé čtvrti, vydávat kulturní a turistické průvodce, v ulicích zřídit nové rozcestníky“ (Vokuš, 2016) a mnoho dalších. Přínosem projektu je podpora lokálních ohnisek kreativity a možný příznivý vliv na cestovní ruch. Dle názoru ředitele Institutu plánování a rozvoje Petra Hlaváčka „Praha 7 má potenciál přilákat zahraniční turisty, odlehčit

přeplněnému centru a celkově posílit image Prahy jako evropské kulturní metropole“ (Vokuš, 2016). Základem toho je vzájemná spolupráce všech subjektů a zároveň zdravá konkurence. Realizace projektu by měla proběhnout v období mezi léty 2014-2018, zatím je ale celý projekt pouze na papíře. V březnu 2016 bylo podepsáno memorandum o vzájemné spolupráci MČ Praha 7 a IPR Prahy. Výstupem jejich společné práce bude studie proveditelnosti, která mimo jiné bude obsahovat návrh, jak by konkrétně měl Art District 7 fungovat a co vše je třeba pro jeho realizaci udělat (Štěpán Bártl, 2016).

2.5. Dílčí shrnutí

V teoretické části bakalářské práce byly vymezeny pojmy, které jsou pro pochopení daného tématu nezbytné, a to veřejný prostor a veřejné prostranství. Mohli jsme vidět, že veřejný prostor nemusí nutně znamenat jen fyzický rozměr, ale může obsahovat rovněž sociální i myšlenkovou dimenzi. Pro moji práci je právě jeho sociální pojetí mnohem podstatnější, neboť bez mezilidských kontaktů a vztahů veřejný prostor zůstává pouhým fyzickým místem. Bez toho by „město nebylo městem a městský život by postrádal jednu z důležitých scén, na nichž se ve střetávání odlišností formuje i jistý pocit sounáležitosti“ (Kratochvíl, 2013 str. 21). Dalším důležitým pojmem byla komunita. Ve své práci na tento sociální útvar nahlížím stejně jako sociolog Jiří Musil, tj. komplexním způsobem. Komunitou tudíž rozumím nejenom společné hmotné území a lidí, kteří ho obývají, ale zahrnuji tam také všechny sociální, ekonomické a administrativní vztahy mezi nimi.

Dále bylo také zapotřebí definovat pojem pouličních slavností. Bylo zjištěno, že aktivity, jež se odehrávají ve veřejném prostoru, mohou mít různé podoby (trhy, vystoupení umělců, festivaly atd.), ale vždy se musí jednat o významnou událost z hlediska společenského života městské komunity. Ve své práci kladu důraz pouze na akce, jejichž hlavním záměrem není tvorba zisku, ale spíše jakýkoliv jiný přínos pro lokalitu, ve které se odehrávají.

Poté jsem se věnovala různým typům součinnosti organizací a veřejné správy, ke které při pořádání pouličních akcí může docházet. Nástroje kooperace lze rozdělit na tři formy: partnerství, spolupráci a participaci, z nichž je spíše preferováno partnerství, neboť má dlouhodobější charakter. V případě organizace pouličních slavností pro veřejnou správu je vhodné také zapojit širší veřejnost, ke které dané aktivity směřují.

Završením teoretické části byl popis právních předpisů, které s pořádáním akcí ve veřejném prostoru souvisí a které tento proces mohou podstatně zkomplikovat. Ze zákona pro

organizátory vyplývají nejenom určité finanční náklady, ale také povinnosti jednat s různými úřady o zvláštním využití komunikací. Ráz aktivit, které se odehrávají ve veřejném prostoru, také určují koncepční dokumenty. Jednou ze zásadních koncepcí, která současně vzniká na Praze 7, je Art District 7, který má za cíl přetvořit toto území v kulturní čtvrť.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

V této části mé bakalářské práce čtenáři představím výsledky výzkumu, který se zakládal na polostrukturovaných rozhovorech s představiteli několika neziskových organizací působících na území Prahy 7, s koordinátorem pouliční slavnosti Zažít město jinak a s radní pro kulturu MČ Praha 7. Na základě zjištěných informací jsem praktickou část rozdělila celkem na čtyři tematické části. První z nich se věnuje popisu lokálních aktérů, kteří se aktivně podílí na kulturním dění ve veřejném prostoru Prahy 7. Poté budu mluvit také o konkrétních kulturních akcích, jež se odehrály během roku 2015 a 2016, a o cílech, kterých se snaží dosáhnout. Dalším tématem bude komunikace místních aktérů při pořádání pouličních akcí a to, jak každý z nich tuto komunikaci hodnotí. Stěžejní část mé práce představuje analýza spolupráce těchto subjektů a definování bariér, které vznikají při pořádání pouličních akcí. V závěru praktické části budou popsány doporučení na optimální řešení a zlepšení vzájemné spolupráce.

3.1. Pořadatelé pouličních akcí na Praze 7

Jak již bylo řečeno, na území Prahy 7 působí velké množství kulturních institucí, které vytváří širokou kulturní nabídku pro místní obyvatele. Mezi těmito organizacemi najdeme i ty, ve kterých pracují mí respondenti. Největší z nich je **Auto*mat z.s.**, který se ve své činnosti zaměřuje na taková témata, jako je doprava, ekologie, kultura a městský rozvoj. Jeho posláním je zlepšování kvality života ve městě a aktivizace lidí k pozitivní proměně ulic a veřejného prostoru. Ze stanov sdružení zjistíme, že si v návaznosti na svoje poslání stanovuje následující cíle: (Auto*mat z.s., 2015a str. 1)

- Pořádání a spolupořádání kulturních akcí za účelem ožívování veřejných prostor;
- Aktivity posilující spolupráci neziskových organizací a veřejné správy;
- Aktivity k posílení participace veřejnosti na výkonu a rozhodování samosprávy.

Auto*mat sice nemá sídlo v Praze 7, ale participuje na organizaci pouliční slavnosti Zažít město jinak (ZMJ), která se koná po celé Praze. Je důležité zmínit, že v současné době program ZMJ vytváří organizátoři příslušných lokalit a sdružení plní funkci koordinátora, ačkoliv stálo u zrodu celé akce. Podle pana Šotoly spočívá teď úloha sdružení v tom, že organizátorům poskytuje odborné konzultace, pomáhá s poměrně náročnou administrativou a s mediální propagací. „*Záštitu takové silné organizace jako je Auto*mat výrazně usnadňuje vyjednávací pozici jedince na úřadech*“ (Šotola).

Pro zájemce o organizaci aktivit ve veřejném prostoru vytvořil Auto*mat informační web *Zažít město normálně*, který shromažďuje příklady úspěšně realizovaných akcí a zároveň inspiruje ostatní k tomu, aby se také zapojili. Z dlouhodobého hlediska by měl sloužit k tomu, aby se tento typ aktivit natolik etabloval, aby se mohl poměrně jednoduše zvládnout kdykoliv a mohl se odehrávat téměř samovolně. Kromě webu sdružení Auto*mat vytvořilo ve spolupráci s městskou částí Praha 7 také *Manuál pro organizátory aktivit ve veřejném prostoru*, jehož cílem je umožnit snadnou orientaci v problematice pořádání akcí ve veřejném prostoru a související legislativě. „*Díky němu by lidé mohli tento proces zvládnout samostatně. Původně se plánovalo, že manuál bude univerzální, ale ukázalo se, že to nejde, neboť každá městská část má svoje specifická pravidla*“ (Šotola). Tak byl vytvořen návod ušitý na míru Praze 7, který podrobně popisuje, jak správně vyřídit všechna potřebná povolení a jak akci propagovat.

Další organizací, která se dlouhodobě podílí na organizaci akcí přímo na Praze 7, je sdružení Motus z.s., které v ulici Františka Křížka provozuje **divadlo Alfred ve dvoře**. Ve své činnosti se zaměřuje na „podporu tvorby, uměleckých aktivit, jejich rozvoj a realizace především v oblasti moderního divadla a všech nejmodernějších forem uměleckých projevů“ (Motus z.s., 2016 str. 1). Svoji uměleckou produkci koncipuje spíše jako nezávislou a snaží se představit široké veřejnosti současné trendy ve vývoji českého kulturního prostředí.

Kromě toho Motus z.s. usiluje o navázání tvůrčího partnerství s dalšími lokálními organizacemi a o spolupráci se subjekty operujícími mimo uměleckou oblast. „*Tím, že divadlo bylo postavené uprostřed dvora, tak to už samo o sobě vytváří úzkou provázanost lokální komunitou*“, říká Barbora Šlapáková. Nicméně mít divadlo ve dvoře není pro sousedy úplně ideální, dodává informátorka. Může to pro ně představovat určitou zátěž. „*Občas to znamená, že jsou otevřeny dveře do domu, chodí tam cizí lidé, některé produkce mohou být zvukově náročné a podobně*“. Spolu s umělci, z nichž hodně žije v okolí divadla, Alfred ve dvoře pořádá různé sousedské slavnosti, pomocí kterých se obyvatelům snaží vynahradit způsobené komplikace a zároveň poskytuje příležitost pro setkání.

Ve stejné ulici poblíž divadla Alfred ve dvoře, se nachází **kino BIO OKO**, které je jediným prostorem tohoto typu na celé Praze 7. Je důležité zmínit, že samotná budova patří městské části a společnost ji pouze pronajímá. Nicméně díky tomu je již víc než 10 let s radnicí v úzkém kontaktu. Svou činností kino především zajišťuje projekci kulturně hodnotných kinematografických a audiovizuálních děl zpravidla na nekomerční bázi. Ze

stanov společnosti Pro-OKO z.s. dále vyplývá, že jejími hlavními cíli jsou (Pro-OKO z.s., 2015 str. 2):

- Proměna kina v místo, kde se tvoří a setkává občanská společnost, a které slouží k smysluplnému využití volného času všech věkových kategorií;
- Podpora a organizace společensky prospěšných akcí v kině OKO;
- Rozvoj kulturního života v městské části Praha 7.

Podle ředitele kina pána Beránka aktivity, které směřují k veřejnosti, jsou nedílnou součástí celkového programu BIO OKO. „*Je to do určité míry naše strategie. Kromě toho, že každé kino má svoji dramaturgii, může se nějak profilovat. Pro nás je klíčové, aby se tu děly akce, na které mohou přijít jakýkoliv lidi*“. Aby produkční tým mohl pořádat různé společenské a vzdělávací akce pro veřejnost, spolupracuje kino s městskou částí Prahy 7 a jinými kulturními zařízeními v okolí, včetně divadla Alfred ve dvoře.

Jedním z nejmladších aktérů kulturního dění na Praze 7 je sezónní **kulturní centrum Stalin**, které vzniklo v roce 2015. Nachází se pod pražským metronomem na Letné, kde dříve stál Stalinův pomník. O založení Stalina se zasloužila organizace Containall o.p.s., která je známa tím, že provozuje další kulturní centrum vytvořené z přepravního kontejneru. Natálie Mohoritová, jedna ze zakladatelek Containallu, říká, že nápad oživit prostor před kyvadlem vznikl již před 5 lety, ale tehdejší vedení MČ Prahy 7 jim to nepovolilo uskutečnit. „*Teprve když se před 2 lety lidé na radnici vyměnili, bylo možné kulturní centrum založit*“.

Podle stanov společnosti hlavní náplní její činnosti je „podpora neziskových organizací, kulturního života a umění, zejména pořádáním koncertů, výstav a jiných kulturních akcí, především ve vytvořeném sezónním centru“ (Containall o.p.s, 2013, str. 2). Přesně tento typ aktivit v současné době najdeme na Stalinovi, který místním obyvatelům poskytuje nejenom neopakovatelný výhled na město, ale i místo pro setkávání a odpočinek v parku. „*Co se týče programu, tak se snažíme spolupracovat s dalšími kulturními institucemi, které působí na Praze 7. Například organizace z Veverkovy ulice jako PageFive², Bistro 8 nebo BIO OKO*“.

Na rozdíl od jiných výše představených organizací, Stalin cílí primárně na mladou generaci a alternativní umění. Dalším specifikem Stalina je to, že se nachází uprostřed veřejného parku. Přitom se jeho provozovatelé snažili co nejméně zasahovat do veřejného prostoru a dbali na to, aby zachovali autenticitu tohoto místa. Díky své poloze je venkovní centrum dostupné všem kolemjdoucím.

² Pozn. aut. PageFive je knihkupectví specializující se na prodej a produkci výtvarných publikací, uměleckých periodik apod.

Nelze opomenout ani samotnou **městskou část Prahy 7**, která se spolupodílí na velkém množství kulturních událostí v dané lokalitě. „*Celkem podporujeme přes 50 různých akcí, které se odehrávají ve veřejném prostoru. Pak jsou hromadné akce, na kterých spolupracuje víc subjektů a které se konají po celé Praze 7. Například tam patří: Máme Otevřeno, Zažít město jinak*“ (Hana Třeščíková). Podpora městské části může být především v podobě grantů, které každý rok přerozdělují. Granty jsou předně poskytovány těm subjektům, jež už kolem sebe mají vybudovanou místní komunitu a cílí na ni. „*Chceme se vyhnout akcím typu Korzo Krymská³, což je také pouliční festival, který ale není určen pro ty starousedlíky. Je to spíš mejdan pro všechny Pražáky než pro místní obyvatele,*“ říká radní pro kulturu.

Zároveň existují menší granty do 10 000 Kč, které se udělují na realizaci konkrétních akcí. „*Může se zdát, že 10 000 není moc. Ale pro lidi, kteří by pro sebe a sousedy chtěli uspořádat něco na ulici a které to stojí hodně energie a úsilí a do toho by ještě museli investovat, je to dobrá příležitost*“ (Šlapáková). Zažádat o něj může jakákoliv fyzická osoba, která je obyvatelem Prahy 7, nebo právnický subjekt, který tam má sídlo. Plánovaná akce se musí konat rovněž na území Prahy 7. Udělené peníze nesmí být použity na pořízení majetku, ale lze je využít k nákupu spotřebního materiálu, na propagaci, jako honorář lektorům a podobně. Kromě finanční podpory uděluje městská část vybraným akcím také svoji záštitu a pomáhá s propagací. Například na své stránce na Facebooku MČ Praha 7 často sdílí kulturní události, které jsou jí podporovány. Na stránkách pořadatelů těchto akcí pak najdeme logo Prahy 7 a označení, které říká, že MČ Praha 7 je jedním z partnerů dané akce. „*Chtěli bychom mít nejenom společný PR, ale i spolu pořádat kulturní akce*“, dodává paní Třeščíková.

Tím samozřejmě výčet významných aktérů nekončí. Na Praze 7 sídlí celá řada kulturních institucí, které ale většinu akcí pro veřejnost pořádají mimo veřejný prostor. Kromě toho se jimi nezabýváme také z toho důvodu, že nepatří do neziskového sektoru. Ale i přesto je důležité je tady zmínit, neboť o nich mluvili i mí respondenti. K rozšíření kulturní nabídky Prahy 7 přispívá např. Národní galerie ve Veletržním paláci, která pravidelně pořádá výstavy před budovou galerie, centrum současného umění DOX, které je pořadatelem akce Máme otevřeno, díky níž se na jeden den zpřístupňují umělecké prostory všech druhů. O kulturních akcích, jež se konají ve veřejném prostoru, bude pojednávat následující kapitola.

³ Pozn. aut. Korzo Krymská je jednodenní pouliční festival, který se koná v ulicích Vršovců.

3.2. Kulturní akce uskutečněné ve veřejném prostoru Prahy 7

Na základě rozhovorů s mými informátory vznikl následující přehled kulturních akcí, jež se během roku odehrávají v ulicích Prahy 7. Je důležité zdůraznit, že vstupy na všechny akce jsou zdarma a jsou dostupné lidem všech věkových kategorií. Tyto kulturní akce jsou také oproštěny od jakéhokoliv politického nebo náboženského kontextu. Je pro ně příznačné také to, že většina z nich se koná v období jaro – léto, neboť se mohou uskutečnit pouze za příznivého počasí.

Tradiční akcí tohoto typu je **Zažít město jinak**, což je sousedská slavnost, jež se od roku 2006 koná každý rok v září a kterou spolu s aktivními místními jednotlivci, spolky, institucemi spolupřádá občanské sdružení Auto*Mat. *„Primárním záměrem akce bylo oživení veřejného prostoru a zklidnění takových míst, které byly zatíženy automobilovou dopravou“* (Šotola). S postupem času se podoba této akce měnila a v současné době je jednou z jejích hlavních myšlenek přetváření ulic a veřejných ploch „v místa kulturního a společenského života, v místa pro setkávání a rozvíjení sousedských vztahů“ (Zažít město jinak, 2015).

Díky tomu, že Zažít město jinak klade důraz na lokálnost, umožňuje navázat na místní spolupráci, prohloubit ji a kultivovat vztahy mezi zájmovými skupinami (místní samosprávou, podnikateli a obyvateli). *„Cíle, které prosazujeme, nejsou o politické síle, v žádném případě nejsme nástrojem propagace nějaké politické strany nebo hnutí. V naší činnosti jde o spolupráci s městskou částí jako celkem“* (Šotola). Radní pro kulturu spatřuje přínos ZMJ v tom, že nejenom krátkodobě oživuje městské prostředí, ale má i dlouhodobý dopad na lokalitu tím, že propojuje aktivní občany s kulturními institucemi, neziskovými organizacemi či zájmovými spolky.

Je nutné dodat, že s každým rokem stoupá oblíbenost akce a počet zapojených organizátorů. Původně se ZMJ odehrávalo na Smetanově nábřeží v Praze a návštěvnost činila pouhých 2000 lidí. Oproti tomu v roce 2015, když se konal již 10. ročník, se akce uskutečnila celkem na 70 různých místech po celé republice a zúčastnilo se jí přes 30 000 lidí. Na území Prahy 7 se nacházelo celkem 13 zón, z nichž některé byly součástí ZMJ již po páté, kdežto jiné se zapojily úplně poprvé. *„Zóny, které jsou zde umístěny, jsou přímo dělány sousedy pro sousedy. ZMJ je pro nás takovou pouliční oslavou Prahy 7“* (Třeštíková).

Svoji zónu v ulici Františka Křížka mělo jak divadlo Alfred ve dvoře, tak i kino BIO OKO. Několik ročníků tyto dvě instituce sdílely společnou zónu, ale aktuálně už druhým rokem každý z nich má svoji vlastní produkci. *Hlavní důvod, proč jsme s tím začali, je samozřejmě to, že nás to baví. Přiděláváme si tím hodně práce, ale můžeme se díky takovým*

akcím i zviditelnit. Usilujeme o také to, aby se před tím kinem scházelo co nejvíc lidí (Beránek). Alfred ve dvoře se pomocí ZMJ snaží co nejvíc zapojovat místní obyvatele, aby se toho ujali lidé „z ulice“. „Doufáme, že ta místní komunita bude fungovat, neboť lokalita Prahy 7 proto má velký potenciál. Je tady hodně lidí, kteří chtějí něco dělat a měnit a Letná k tomu poskytuje hodně příležitostí“ (Šlapáková).

Další akcí, na které se spolupodílejí Alfred ve dvoře a kino BIO OKO, jsou **Františkovy lásky**. Tato sousedská slavnost se vyvinula ze Zažít město jinak, koná se vždy 1. května jako netradiční prvomájová oslava a letos se uskutečnila již po čtvrté. Tematicky se rok od roku liší. *„Proto, aby to zaujalo lidi a aby to mělo nějaký vnitřní smysl i pro nás, je dobré mít nějakou linku tý akce“ (Beránek). V roce 2016 slogan akce zněl „Láska prochází žaludkem“ a pro návštěvníky a místní obyvatele byl připraven velký prostřený stůl, na který mohl přispět kdokoliv. Kromě společné hostiny zahrnoval program také akce filmové projekce, divadelní představení a další kulturní aktivity. Snahou Františkových lásek je „vytvořit příjemné prostředí pro sousedy, aby to nebylo něco, před čím budou zavírat okna a nadávat, že už zase musejí odparkovávat auta“ (Šlapáková). „I když nemůžeme exaktně změřit, jaký vliv to má na celkovou návštěvnost kina, věříme, že je dobré takové akce pořádat“ (Beránek).*

Kromě těchto dvou velkých akcí divadlo Alfred ve dvoře samostatně pořádá několik dalších. Například v únoru se koná **festival polévek Zavař!**, kdy umělci z divadla vaří polévky, které spolu s návštěvníky pak ochutnávají. *„Je to příjemná a netradiční akce, kde se divadlo otevírá veřejnosti, a lidé mají možnost se s námi seznámit“ (Šlapáková).* Další netradiční akcí v režii divadla jsou **mexické slavnosti Dia de los Muertos** v parku Stromovka. V roce 2015 se uskutečnil již 10. ročník, kdy děti a jejich rodiče se mohli „seznámit s tradičními zvyky Mexika, vydat se v průvodu s vlastnoručně vyrobenými lampiony, užít si pravou živou mexickou hudbu, pohádkové představení, ale i instalaci z jídla/k jídlu a celou řadu workshopů“ (Alfred ve dvoře, 2015). Celá akce vznikla ve spolupráci s umělkyní, která je spřízněná s divadlem Alfred ve dvoře a jejíž matka pochází z Mexika. U místních obyvatelů jsou mexické dušičky velmi oblíbené, loni jejich návštěvnost činila cca 5000 lidí. *„Jedná se o zavedenou akci, kterou de facto moc ani nepropagujeme, a lidé tam chodí cíleně“ (Šlapáková).*

Kulturní akce pořádané ve veřejných parcích nejsou v Praze 7 nic mimořádného. Kulturní dění ve Stromovce a Letenských sadech je velmi pestré. Jak již bylo řečeno, celý provoz kulturního centra Stalin se odehrává v parku. Centrum funguje od konce dubna až do začátku října. Každou středu tam hrají alternativní hudbu začínající kapely, ve čtvrtek je letní

kino, které promítá ve spolupráci s BIO OKEM, pátky a soboty se nesou ve stylu párty s DJem a každou neděli se koná nějaký workshop. Mluvit o zavedených akcích Stalinu je pravděpodobně brzy, neboť centrum existuje teprve druhou sezónu a jeho podoba se neustále proměňuje. Vzhledem k tomu, že formálně tyto parky spravuje Magistrát hl.m. Prahy a fakticky se nachází na území Prahy 7, je obtížné posuzovat, pro koho jsou určeny aktivity, jež se tam odehrávají. *„Díky tomu, že se nacházíme v parku, chodí k nám hodně právě místních. Jdou z procházky a zastaví se u nás. Ale tenhle rok k nám začali chodit i cizinci“* (Mohoritová).

O kulturu, zábavu a veřejné dění se v parku Stromovka stará letní kulturní klub **Tiskárna na vzduchu**, kde se pořádají tančírny, koncerty, workshopy, filmové projekce a podobně. Hlavní odlišností od jiných podobných prostorů je to, že Tiskárna slouží jako místo konání různých multizánrových festivalů. Například v roce 2016 se zde uskutečnil mezinárodní **multikulturní festival Dny Jeruzaléma**, který sloužil jako platforma pro setkání, diskusi a konfrontaci pestrého spektra uměleckých pohledů a směrů, které reprezentují jeruzalémští tvůrci rozličných vyznání i národností. Tiskárna má i svoji vlastní akci, **finger food festival FAIR FAIR**, což je gastronomická událost, díky které se mohou obyvatelé Prahy 7 a další návštěvníci seznámit s místními podniky.

Poslední akci, o které jsem se dozvěděla od mých informátorů, je **Rodinný den Prahy 7**, který navázal na předchozí ročníky Dnů Prahy 7 a který se v novém provedení konal již po druhé na Výstavišti v Holešovicích. Tato událost nejenom dává příležitost k odpočinku pro rodiny s dětmi, ale také slouží jako prostor pro představení místních podniků. Hlavním organizátorem je samotná městská část Prahy 7, která do organizace této akce zapojila celou řadu kulturních, sportovních a volnočasových organizací působících na Praze 7. *„Snažíme se, aby se do pořádání akcí ve veřejném prostoru zapojovali ti lidé, kteří jsou v něm činní, a nejenom městská část. Iniciativa musí jít zdola, a ne shora“* (Třeštíková).

3.3. Komunikace subjektů při pořádání akcí ve veřejném prostoru

Na příkladu kulturních akcí, které byly popsány výše, jsme mohli vidět, že velké množství z nich se konalo ve spolupráci s městskou částí nebo s dalšími kulturními institucemi Prahy 7. Mimo jiné je tomu tak proto, že se jedná o časově a finančně velmi náročný proces. Příprava jedné akce může trvat 3 až 6 měsíců. Rovněž je potřeba vynaložit náklady za zábor plochy, za dopravní značení, propagaci, odměny organizátorům a podobně. Proto jsem se svých informátorů zeptala na to, jak probíhá spolupráce jednotlivých organizací

s městskou radnicí a jaký na ni mají názor. Z rozhovorů vyplynulo, že v současné době je situace na radnice velmi příznivá a lokální aktéři komunikaci s ní hodnotí kladně.

„Praha 7 je k pouličním slavnostem prakticky nejvstřícnější. Dává všemožnou podporu, iniciuje různé výzvy, finančně či administrativně podporuje konání takových akcí“ (Šotola).

„Praha 7 je v současné době extrémně nakloněná k takovým věcem a dobře se nám s ní pracuje. Dá se říct, že ta podpora, kterou poskytuje, je nadstandardní“ (Beránek).

„Komunikace s Prahou 7 je nesrovnatelná. Například na Praze 1 máme také kulturní centrum, městská část o nás ví, ale téměř s námi nekomunikuje, kdežto s Prahou 7 jsme v kontaktu neustále... Komunikace je výborná, je vidět, že se ta městská část opravdu zajímá o tu lokalitu a aktivity, které se tam odehrávají“ (Mohoritová).

Samotná městská část je rovněž s komunikací spokojená. *„Jde cítit, že i jednotliví aktéři o tu komunikaci stojí. Je to pro ně něco nového, co předtím nezažili“ (Třeštíková).* Změna, o které mluví radní pro kulturu, spočívala v tom, že se před několika lety v důsledku voleb vyměnila radnice a směr jejích aktivit se změnil. Například výše grantů v oblasti kultury vzrostla oproti dřívějším 120 tisícům Kč na téměř 2 miliony Kč ročně. Těchto změn si všimly i místní organizace. Všichni informátoři uvedli, že vědí o grantových programech, jež MČ Praha 7 vyhlašuje, a dokonce jich využívají. Například centrum Stalin dostává příspěvek na provoz a na realizaci konkrétních akcí. *„V lednu roku 2015 se rozdělovala částka kolem tři čtvrtě milionu, což je výrazné navýšení oproti tomu, jak to bývalo kdysi za ODS“ (Šlapáková).* Radní pro kulturu potvrzuje, že před jejím nástupem se kultura na radnici dělala úplně jinak. V současnosti se kromě možnosti financování změnil i přístup samotné radnice. *„S MČ Praha 7 teď máme dobré vztahy, spolupracujeme s ní a bereme ji jako standardního partnera“ (Šlapáková).* Informátoři také uvedli, že jsou v neustálém kontaktu právě s radní pro kulturu a sousedské vztahy Hanou Třeštíkovou. *„Jsem přesvědčená o tom, že pokud by v současnosti na ty radnici nebyli lidé jako ona, tak bychom zde být ani nemohli“*, říká zakladatelka centra Stalin Natálie Mohoritová.

Dále se také zjistilo, že městská část s lokálními aktéry komunikuje nejenom při organizaci pouličních akcí, ale i v průběhu celého roku. Hned po nástupu nové radnice bylo provedeno zmapování všech kulturních institucí, které na Praze 7 sídlí a se kterými byla posléze navázána komunikace. Od května roku 2015 městská část pořádá pravidelná setkání,

kde se schází s lokálními aktéry, od kterých zjišťuje, „*jak si představují kulturní politiku a kam by měl směřovat budoucí vývoj čtvrtě*“ (Třeštíková). Nevznikají z toho konkrétní aktivity, spíše prostor pro diskusi. „*Projednávají se tam aktuální a důležitá témata, způsoby, jakými by měla probíhat spolupráce s městskou částí, a celkově všechno, co je potřeba řešit, aby tady všichni byli spokojeni*“ (Šlapáková). Výsledkem takových schůzí jsou spíše teoretické koncepce, mise, vize a SWOT analýzy.

Jednou z takových koncepcí je **Art district 7**. Informátoři se shodli na tom, že daný projekt znamená určitý přínos pro jejich organizace a pro lokalitu jako celek. „*Praha 7 má silný potenciál v rámci mezinárodního publika... Snažíme se dát lidem najevo, že pokud chtějí jet za kulturou do Prahy a být v centru kulturního dění nebo je zajímá nezávislé umění, tak musí navštívit Prahu 7*“ (Šlapáková). Projekt by měl mít dopad nejenom na návštěvníky čtvrti, ale i na její obyvatele. Měl by vzniknout systém značení v ulicích Prahy 7, který by ukazoval, kde se nachází jednotlivé kulturní instituce, jako jsou divadla, galerie, muzea atd. Dalším záměrem Art districtu je vytvoření jednotného informačního systému o kulturním dění v čtvrti.

Očekává se, že by projekt mohl mít přínos i pro tvůrce samotné. „*Chceme, aby pro ně vzniklo příjemné prostředí, kde budou mít možnost se setkávat s ostatními podobně založenými jedinci*“ (Šlapáková). „*Pokud se sem podaří dostat víc turistů nebo i místních obyvatelů, tak se může zvýšit konzumace našich služeb*“ (Beránek). Zároveň ředitel kina podotýká, že lze počítat i s negativními dopady Art districtu. Záleží na tom, jak si tuto myšlenku převezmou místní podniky. „*Může se stát, že dojde k masivní komercionalizaci prostoru. Je také možné, že narazíme na nepochopení ze strany rezidentů*“ (Beránek). Jelikož se jedná o projekt na dlouho trať, je obtížné předpovídat jeho dopady.

Městská část, od které daná iniciativa vychází, plní v tomto projektu spíše úlohu koordinátora. „*Snažíme se sjednotit všechny kulturní aktéry, kteří tady působí (divadla, galerie, komunitní centra a další neziskovky). Nicméně na to, abychom je všechny dali dohromady, máme omezené prostředky, lidi a kontakty*“ (Třeštíková). Další snahou je, aby projekt nebyl závislý na tom, kdo zrovna na radnici je. Má to být projekt těch jednotlivých aktérů, které radnice pouze podporuje. Zároveň Praha 7 už tvoří jakousi kulturní čtvrt, ale je potřeba jí dát takovou nálepku, proto se městská část chce zaměřit spíše na PR a marketingové aktivity.

3.4. Bariéry vznikající při pořádání akcí ve veřejném prostoru

I když komunikace s městem může být snadná, neznamená to, že proces organizace pouličních akcí je zcela bezproblémový. Z rozhovorů s představiteli různých organizací vyplynulo, že pořádání aktivit ve veřejném prostoru má svá specifika a před pořadateli vystává celá řada překážek, které mohou realizaci akce dosti bránit.

Jednou z nich je **administrativní zátěž**. *„Pokud se člověk sám ze sebe dostane do procesu organizace akce, ta hromada papírů, které pro to musí vyplnit, ho může odradit“* (Šotola). Je nutné si předem vyjednat povolení na odboru dopravy. Pokud se akce koná na zelených plochách, je zapotřebí mít svolení i od odboru životního prostředí. V případě, že akce je spojena s nějakým dopravním omezením, je potřeba to řešit i s policií. Všechna tato povolení organizátora akce zatěžují nejenom časově, ale i finančně. Proto hodně z nich žádá o záštitu městskou část, případně město Prahu. Pokud ji získají, budou jim poplatky za užívání komunikací prominuty.

Podle názoru koordinátora Zažít město jinak obecně platí, že není jednoduché pro jednotlivce dostat podporu městské části. Pokud se jedná o jedince „z ulice“, který nepatří do žádné instituce, je poměrně limitovaný ve svých možnostech. *„Musí přesně vědět, na co tu finanční podporu potřebuje, co jeho projekt přinese“* (Šotola). Nicméně ředitel kina BIO OKO s tím nesouhlasí a říká, že MČ Praha 7 je natolik otevřená, že vychází vstříc úplně komukoliv. *„Nezáleží, jestli jste jedinec nebo organizace, pokud vaše akce nebo projekt mají smysl, budou s vámi jednat“* (Beránek). Ani samotná městská část Prahy 7 nevnímá administrativu jako problém. *„Jsou lidé, kteří mají super nápady, ale je pro ně těžké tu myšlenku realizovat a vidí ve všem bariéry, přitom ten proces tak složitý není“* (Třeštíková). Dle slov radní pro kulturu se městská část snažila zjednodušit úřední postupy co nejvíc a víc už pro to udělat nelze, protože se v tom snoubí samospráva a státní správa.

Další problém, s kterým se potýkají organizátoři pouličních akcí, je **nevlídný postoj úředníků**. *„Někteří úředníci nejsou moc zvyklí na tento typ akcí, nerozumí tomu, proč by se něco takového vůbec mělo dít. Je to pro ně spíše jenom přidělování práce“* (Šotola). Zároveň jakákoliv aktivita představuje zásah do veřejného prostoru, a proto není snadné přesvědčit úředníky o tom, že to má smysl. *„Ve chvíli, kdy je nějaká akce spojena s dopravním omezením (např. dočasný zákaz vjezdu nebo vyparkování aut), tak úředníci z odboru dopravy jsou na to dost alergičtí“*.

Potíž spočívá v tom, že úředníci nedoceňují dopady pouličních akcí. *„Je těžké přesvědčit ty radnice o tom, že to může být i v jejich zájmu“*. Málokdo si uvědomuje, že díky takovým aktivitám lze zvýšit zájem veřejnosti o prostor, ve kterém žije. Kromě toho pouliční

akce posilují lokální vztahy mezi lidmi, „kteří během ty akce mají možnost komunikovat a udržovat vazbu na tu danou lokalitu. Pro některé radnice to není tak zřetelné a podceňují tento typ aktivit“ (Šotola). Radní pro kulturu Prahy 7 s tím jednoznačně nesouhlasí. Podle ní na Praze 7 najdeme i takové zóny, „kde se lidé vybičovali k tomu, aby něco uspořádali, a pak po zbytek roku vůbec nekomunikují“. Zároveň ale dodává, že existují i takové lokality, „kde se jednou sousedi dali dohromady a od ty doby spolu vymýšlejí další akce“. Taktéž uznává, že problém byrokracie na úřadech jistě existuje, ale nejde to zatím změnit. „Je to vždycky o lidském faktoru, někteří úředníci jsou víc ochotní, někteří méně“.

Nicméně ani pokud se organizátoři dostanou přes proces získávání povolení a jednání s úřady, bariéry tím pro ně nekončí. Kvůli tomu, že se akce konají ve veřejném prostoru, je jejich **realizace po technické stránce** obtížnější než u akcí konaných v prostorech budovy. Kvůli tomu vzniká hned několik komplikací. Zaprvé, veřejný prostor je vystaven klimatickým podmínkám, tudíž celý průběh kulturní akce je na nich závislý. Kromě toho, že záleží na počasí, zda se akce vůbec uskuteční, nebo ne, ovlivňuje to i počet návštěvníků. Zadruhé, kvůli tomu, že se nejedná o typický prostor, je potřeba v určitých situacích zařídit takové nezbytné věci, jako je osvětlení, elektřina, zásobování vodou a sociální zařízení. „Představuje to pro nás nejenom technický problém, ale jsou s tím spojeny i další finanční náklady“ (Mohoritová).

Zatřetí, kvůli tomu, že veřejný prostor není uzavíratelný, problém představuje bezpečnost, což se obzvlášť projevuje například ve veřejných parcích. „Proto, aby nám neukradli veškeré vybavení, musíme ho pokaždé celé rozmontovat, schovat do bunkru pod kyvadlem a pak další den znovu nainstalovat“. Provoz v parcích Prahy 7 je celkově komplikován také tím, že jsou ve správě Magistrátu hl. m. Prahy, a tudíž všechny smluvní vztahy a další formality se vyřizují s ním. Nicméně s těmito jednáními může pomoci městská část. „Kdybychom neměli podporu Prahy 7, tak by ta komunikace s magistrátem byla mnohem náročnější“. Jediné, na co si při tom stěžuje samotná městská část, je neschopnost některých kulturních institucí se na něčem shodnout. „Problém organizací, se kterými spolupracujeme, je ten, že mají dost svých povinností a akcí a často nemají kapacitu na to se věnovat dalším aktivitám“ (Třeštíková).

Podobné tendence lze najít i mezi samotnými obyvateli města. Narážíme zde na onu neochotu **lidí se zapojit** do pořádání kulturních akcí. „Lidé nejsou zvyklí se angažovat navenek, aby na sebe upozorňovali“ (Šlapáková). Navíc lze mluvit o jakési anonymitě a izolovanosti obyvatelů, což je typické pro moderní město. Podle názoru informátorů není v Čechách zvykem starat se o sousedskou komunitu, každý zde funguje spíše individuálně a jen málokdo zná své sousedy. Pochopitelně lidé mají starosti v rodinném a osobním životě

a nemají čas na to, aby se přitom věnovali organizaci akcí pro sousedy. Zároveň musíme mít na zřeteli, že to není jednoduchá záležitost. *„Musíte si oběhat všechna povolení a je to obzvlášť těžší, když nemáte za sebou záštitu nějaké organizace. Proč by se úředníci snažili vám pomoci?“* Musíme si uvědomit, že je to otázka nejenom naladění městské části a jejích úředníků, ale občanské společnosti jako celku.

Rozšíření myšlenky susedských slavností pravděpodobně brání i jakýsi **nezájem a nepochopení** ze strany určité části **obyvatelstva**, která se nejenom nechce angažovat jako organizátoři, ale ani akce ve veřejném prostoru obecně nevíta a nepodporuje. Jak již bylo řečeno, podobné akce často souvisí s dopravními omezeními nebo mohou způsobovat hluk. *„Prakticky vždycky se ozve několik lidí, kteří řeknou, že je štve, že nemohou zaparkovat vedle domu nebo že musejí objíždět ulici“* (Šlapáková). Problémem také je, že je obtížné získat ohlasy od návštěvníků, kteří se k těmto akcím staví pozitivně. *„Ti, kteří s akcí spojení byli, tak o tom na radnici zpravidla nenapišou, a v tu chvíli to vypadá, že akce těm lidem víc vadí, než vyhovuje“* (Šotola).

Navzdory všem výše uvedeným překážkám respondenti tvrdí, že postoj lidí k těmto aktivitám se mění. *„Ze začátku iniciativa vycházela převážně ze strany místních kulturních zařízení, nikoli od obyvatelů čtvrti“* (Šlapáková). Současná tendence je taková, že lidé jsou čím dál tím aktivnější a mnohem častěji se zapojují do dění v lokalitě. Obzvlášť to platí pro Prahu 7, která se vyznačuje silně angažovanou lokální komunitou. *„Praha 7 je rezidenční čtvrť, kde občanská společnost dobře funguje“* (Třeštíková).

3.5. Dílčí shrnutí

V předchozích kapitolách jsme mohli vidět, jaké kulturní akce se odehrávají ve veřejném prostoru Prahy 7 a jaké subjekty stojí za jejich organizací. Zjistilo se, že většina těchto akcí směřuje k lokální komunitě, má za cíl přispět k rozšíření kulturní nabídky a zároveň posílit společenské vztahy. Aby podobné aktivity fungovaly co nejúčinněji, dochází ke spolupráci mezi jednotlivými kulturními institucemi a městskou částí Prahy 7. Všechny zúčastněné strany věří v to, že *„díky podobným spolupracím vznikne větší povědomí o pouličních akcích a jejich významu“* (Šotola). Aktivitou, na které se v současnosti spolupodílí velké množství lokálních aktérů, je projekt Art district 7. Organizace, které se do něj zapojily, spojují spíše partnerské vztahy, a to nejenom proto, že se jedná o propojení subjektů z různých sektorů, ale také z toho důvodu, že společně usilují o dosažení jednoho

cíle v dlouhodobém měřítku. Je důležité, aby v jakékoliv spolupráci panovala shoda názorů a činy jednotlivých subjektů by měly být v souladu s celkovou koncepcí společného projektu.

Nicméně dobře fungující spolupráce s městskou částí není všechno, neboť se samotným procesem pořádání akcí ve veřejném prostoru souvisí celá řada komplikací. Nejčastěji organizátoři naráží na administrativní bariéru. Jelikož legislativa je záležitostí, která se řeší na úrovni města, ba dokonce i státu, v současné době je tato bariéra téměř nepřekonatelná. Jediný nástroj, který může usnadnit přípravu pouličních akcí, je Manuál pro místní organizátory aktivit ve veřejném prostoru, který byl navržen sdružením Auto*mat a vytvořen ve spolupráci s MČ Praha 7. Tento dokument poskytuje základní orientaci v existující legislativě a zároveň obsahuje postupný návod, na které úřady Prahy 7 je potřeba se obrátit.

Další problém souvisí s postojem úředníků k aktivitám tohoto typu. Vzhledem k tomu, že pouliční aktivity často představují zásah do veřejného prostoru, myšlenka na jejich konání často naráží na nepochopení ze strany úřadů. Nicméně tento jev se v byrokratickém aparátu vyskytuje zcela běžně. Ačkoliv pouliční kulturní akce nemají nic společného s politikou, ukázalo se, že způsob, jakým jsou vnímány, v značné míře záleží na politickém uspořádání v dané lokalitě. V tomto ohledu je situace městské části Prahy 7 označována za velmi příznivou. Je nutné také poukázat na aktivní přístup současné radní pro kulturu a sousedské vztahy, Hany Třeštíkové. Díky ní a jejímu týmu úředníků se pravidelně pořádají společné schůze s lokálními aktéry v kultuře a samotná radnice se staví otevřeně i k takovým aktivitám, jakou jsou pouliční akce. Dokonce jsou jejich pořadatelé odměňováni finančně v podobě grantů, jejichž výše se oproti minulým letem mnohonásobně zvýšila. Z výše uvedeného vyplývá, že by se v navázání nebo prohloubení spolupráce městské části a místních neziskových organizací mělo pokračovat. Pokud organizace nebo jednotlivci mají nápad, jak oživit kulturní život lokality, měli by jednat s radnicí, a pokud mají vše promyšlené, pravděpodobně uspějí.

S nepochopením je možné se setkat nejenom u úředníků, ale i u místního obyvatelstva. Problém současné české občanské společnosti spočívá v tom, že lidé nejsou zvyklí se angažovat na veřejném kulturním dění. Jediný způsob, jak to městská část může ovlivnit, je zvyšování úrovně občanské participace. V případě Prahy 7 lze zapojování místních občanů vidět ve veřejných výzvách, které iniciuje městská část. Například v současné době byly

vyhlášeny výzvy na zvelebení vnitrobloků, na oživení Řezáčova náměstí⁴ a podobně. Aby se aktivity tohoto typu etablovaly natrvalo a aby si místní obyvatelé na ně zvykli, je potřeba zajistit jejich kontinuitu. Je tedy důležité zachovat dosavadní akce, které se každoročně konají, a podpořit vznik nových například právě pomocí grantových programů, jež na Praze 7 momentálně existují.

⁴ Obyvatelé Prahy 7 mohli posílat své návrhy na to, jaký typ aktivit by se na náměstí měl odehrávat.

ZÁVĚR

V současnosti stále více měst za svůj hlavní kapitál a potenciál pokládá kulturu. I Praha drží krok s moderními trendy. Nejenom disponuje obrovským kulturním potenciálem, ale rovněž se snaží rozvíjet spolupráci mezi představiteli veřejného a občanského sektoru v oblasti kultury. Jelikož dané téma pokládám za velmi aktuální, ve své bakalářské práci jsem se věnovala součinnosti města a představitelů neziskových organizací při pořádání akcí ve veřejném prostoru jako jednomu z projevů kultury.

Práce má celkem tři části: metodologickou, teoretickou a praktickou. Hned na začátku metodologie jsem odůvodnila výběr zkoumaného prostředí. Ve své práci jsem se zaměřila na situaci MČ Prahy 7, na jejímž území najdeme velké množství kulturních institucí a jejíž městská část se aktivně podílí na pořádání akcí ve veřejném prostoru. Zde jsem si také položila několik výzkumných otázek, na které jsem posléze odpovídala v praktické části. Hlavním cílem práce bylo zjistit, jakým způsobem probíhá spolupráce městské části a lokálních aktérů, kteří se podílí na organizaci tohoto typu aktivit. Zároveň jsem se zabývala tím, které konkrétní akce se pravidelně konají na Praze 7 a které místní organizace je pořádají.

V teoretické části jsem čtenáře seznámila se základním pojmoslovím, které využívám napříč celou prací. K nejdůležitějším pojmům patří veřejný prostor a jeho pojetí, komunita nebo definice samotných pouličních akcí. Byly rovněž definovány základní nástroje kooperace, které se mohou využívat při organizaci těchto aktivit. Nezbytnou součástí mé práce byl také popis současné legislativy, která pořádání akcí ve veřejném prostoru upravuje, a představení koncepčních dokumentů utvářejících směr budoucího vývoje kulturního dění v městském prostředí Prahy. Následně se ukázalo, že právní předpisy a koncepce rozvoje mají zásadní vliv na proces pořádání kulturních akcí ve městě.

Praktická část mé práce zahrnovala analýzu polostrukturovaných rozhovorů s představiteli neziskových organizací, které pořádají největší pouliční akce v Praze 7. Oficiální pohled městské správy na akce ve veřejném prostoru mi poskytla radní pro kulturu Hana Třeštíková. Kromě seznamu pořadatelů z rozhovorů vznikl také přehled kulturních akcí, které se v Praze 7 v roce 2015 a 2016 dosud odehrály. Jejich největší koncentraci lze pozorovat v období květen – září, neboť v těchto měsících jsou nejpříznivější klimatické podmínky pro konání akcí ve venkovních prostorech. Během roku se odehrává zhruba 6 velkých pravidelných kulturních akcí ve veřejném prostoru Prahy 7. Vstup na ně je zcela zdarma, což svědčí o tom, že jejich cílem není tvorba zisku, ale spíše oživení prostoru nebo posílení vztahů uvnitř komunity.

Bohaté kulturní dění na Praze 7 lze vysvětlit jednak tím, že se v dané lokalitě nachází velký počet kulturních organizací, ale také i tím, že samotná městská část je vstřícná vůči podobným aktivitám. Komunikace s ní probíhá neustále a zatím je subjekty hodnocena velmi kladně. V současné době největším společným projektem, na kterém se spolupodílí městská část a místní subjekty, je Art district 7, který by měl rovněž přispět k prohloubení spolupráce všech aktérů a vytvoření značky Prahy 7 jako kulturní čtvrti. Nelze opomenout ani finanční podporu, kterou radnice Prahy 7 poskytuje všem zájemcům o pořádání sousedských akcí.

Na základě rozhovorů byly rovněž definovány různé bariéry, jež při organizaci akcí ve veřejném prostoru vyvstávají. Mezi ně patří administrativní zátěž, nepochopení ze strany úředníků, nezájem ze strany místních obyvatelů a obtížnost provedení akce po technické stránce. Většinu těchto problémů buď nelze okamžitě odstranit, nebo městská část Prahy 7 již pracuje na jejich řešení. V tomto ohledu vidím možnost obnovení výzkumu například po zakončení funkce současné rady Prahy 7, aby bylo možné zjistit, zda se jí zavedené postupy osvědčily a jaký vliv to mělo na akce ve veřejném prostoru. Rovněž by do budoucna bylo možné můj dosavadní výzkum doplnit o další kulturní instituce a hlavně konkrétní jednotlivce, kteří vlastními silami organizují podobné akce. V neposlední řadě by pro dané téma byly přínosné ohlasy a komentáře místních obyvatelů, pro které se tyto akce organizují. Nicméně dosavadní zjištění mé bakalářské mohou posloužit jako zmapování současného stavu MČ Prahy 7 a zároveň jako materiál pro zájemce o problematiku pořádání akcí ve veřejném prostoru.

SEZNAM TIŠTĚNÝCH ZDROJŮ

- Arendtová, Hannah. 2007.** *Vita activa neboli O činném životě.* 1. Praha : OIKOYMENH, 2007. str. 431. ISBN 978-80-7298-185-4.
- Disman, Miroslav. 2002.** *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele.* 3. Praha : Regleta s.r.o., 2002. str. 374. ISBN 80-246-0139-7.
- Gehl, Jan . 2000.** *Život mezi budovami.* Boskovice : Albert, 2000. str. 202. ISBN: 80-85834-79-0.
- Gehl, Jan. 2012.** *Města pro lidi.* [překl.] Karel Blažek a Bronislava Blažková . Brno : Partnerství, 2012. str. 261. ISBN 978-80-260-2080-6.
- Giddens, Anthony a SUTTON, Philip W. 2013.** *Sociologie.* 1. Praha : Argo, 2013. str. 1049. ISBN 978-80-257-0807-1.
- Hartl, Pavel. 1997.** *Komunita občanská a komunita terapeutická.* 1. Praha : Sociologické nakladatelství, 1997. str. 221. ISBN 80-85850-45-1.
- Heger, Vladimír. 2012.** *Komunikace ve veřejné správě.* 1. Pardubice : Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3779-9.
- Hendl, Jan. 2005.** *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace.* 1. . Praha : Portál, 2005. str. 408. ISBN 80-7367-040-2.
- Jehlík, Jan. 2013.** *Obec a sídlo : o krajině, urbanismu a architektuře.* Praha : Ausdruck Books, 2013. ISBN 978-80-260-5399-6.
- Jeřábek, Hynek. 1992.** *Úvod do sociologického výzkumu.* 1. Praha : Karolinum, 1992. str. 162. ISBN 80-7066-662-5.
- Kolektiv autorů. 2016a.** *Analýza občanské participace v ČR.* [editor] Pavel Mička. 1. Praha : Agora CE, o.p.s., 2016. str. 64. ISBN 978-80-906397-3-7.
- Kolektiv autorů. 2016b.** *Analýza občanské participace v ČR - shrnutí.* [editor] Pavel Mička. Praha : Agora Central Europe, 2016.
- Kratochvíl, Petr. 2013.** *Veřejný prostor současného města – nové formy, aktuální problémy.* [editor] Tamara Blatová. Brno : Ústav územního rozvoje, 2013. ISBN 978-80-87318-27-0.
- Linhart, Jíří, Vodáková , Alena a Petrusek, Miroslav. 1996.** *Velký sociologický slovník.* Praha : Karolinum, 1996. stránky 749-1627. Sv. II. ISBN 80-7184-311-3.
- Lofland, Lyn H. 2009.** *The Public Realm: Exploring the City's Quintessential Social Territory.* místo neznámé : Aldine Transaction, 2009. str. 305. Sv. III. ISBN: 978-0-202-30608-7.

- Lyon, Larry a Driskell, Robyn. 2012.** *The community in urban society*. 2. . Long Grove : WaveLand Press, 2012. str. 239. ISBN: 1-57766-741-7.
- Musil, Jíří. 1985.** *Lidé a sídliště*. 1. . Praha : Svoboda, 1985. str. 333.
- Musil, Jíří. 1967.** *Sociologie soudobého města*. 1. Praha : Svoboda, 1967. str. 320. .
- Nejdl, Pavel a Čermák, Daniel. 2007.** *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. 1. Praha : Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2007. str. 124. ISBN 978-80-7330-130-9.
- Opletalová, Lenka. 2015.** *Lokální funkce kultury: analýza a evaluace kulturních služeb*. 1. Praha : Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2015. str. 147. ISBN 978-80-7308-584-1.
- Orum, Anthony M. a Neal, Zachary P. 2010.** *Common ground? Reading and reflections on Public Space*. 1. New York : Routledge, 2010. str. 240. 0-203-87396-3.
- Ouředníček, M. , a další. 2008.** *Suburbanizace.cz*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje a Urbánní a regionální laboratoř, 2008. str. 96. ISBN 978-80-86561-72-1.
- Pospěch, Pavel. 2013.** Městský veřejný prostor: interpretativní přístup*. 49, 2013, 1, stránky 75-100.
- Harcup, Tony. 2000.** *Re-imagining a post-industrial city*. 4(2), časopis: City, 2000, stránky 215-231.
- Smith, Andrew. 2016.** *Events in the city: using public spaces as event venues*. New York : Routledge, 2016. ISBN: 978-1-315-76512-9.
- Strauss, Anselm a M. Corbin, Juliet. 1999.** *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice : Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-x.
- Surynek, Alois, Kašparová, Eva a Komárová, Růžena. 2001.** *Základy sociologického výzkumu*. 1. . Praha : Management, 2001. str. 160. ISBN 80-7261-038-4.
- Vojtíšková, Kateřina. 2015.** Participace na kulturním plánování – přínos pro menší a střední města? *Kulturní politika a strategie měst*. str. 04-15.
- Zastupitelstvo hl. m. Prahy. 26. květen 2011.** *Obecně závazná vyhláška o místním poplatku za užívání veřejného prostranství*. Praha,
- Zastupitelstvo hl.m. Prahy. 2016.** *Usnesení č. 13/6*. Praha : autor neznámý, 28. Leden 2016.

SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ:

Auto*mat z.s. 21. srpna 2015a. Stanovy. *Ministerstvo spravedlnosti*. [Citace: 20. Květen 2016] dostupné online z

<https://or.justice.cz/ias/content/download?Id=1596d5b373fa43588ecdad19dd947a19>.

Auto*Mat, z.s. 2015b. *Manuál pro organizátory aktivit ve veřejném prostoru*. Praha. Dostupné online z <http://docplayer.cz/6586346-Manual-pro-mistni-organizatory.html>

Bärtl. Štěpán. 2016. Art district 7. [Citace: 21. Květen 2016.]. Dostupné z <http://kreativnipraha.eu/cs/art-district-praha-7>

Containall o.p.s. 11. prosince 2013. Stanovy spolku. *Ministerstvo spravedlnosti*. [Citace: 20. Květen 2016.], dostupné online z <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=17484894&subjektId=857273&spis=385124>

Havlíčková, Šárka. 5. února 2016. *Art District 7, čtvrť umění a kultury Praha 7*. Praha : Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy. [Citace: 9. březen 2016], dostupné online z

Institut plánování a rozvoje hl.m.Prahy. 2014. Manuál tvorby veřejných prostranství hl. m. Prahy. [Online] 2014. [Citace: 9. březen 2016.] <http://manual.iprpraha.cz/cs/manual-tvorby-verejnych-prostranstvi-ke-stazeni>. ISBN 978-80-87931-11-0 (pdf).

Městská část Praha 7. 24. květen 2014. *Koncepční rozvaha o území městské části*. Praha.

Městská část Praha 7. 10. říjen 2015. Oblasti a cíle rozvoje městské části Praha 7 v letech 2016-2022. [Citace: 24. březen 2016.], dostupné online z http://www.praha7.cz/files/=66906/Vize_oblasti_rozvoje.pdf.

Motus z.s. 2016. Stanovy spolku. [Citace: 20. Květen 2016.], dostupné online z http://www.alfredvedvore.cz/download/Stanovy_spolku_MOTUS-schvalene_zneni_FINAL_2016.pdf.

Odbor strategické koncepce 2008. Strategický plán hl. m. Prahy. [Citace: 20. březen 2016.]

http://www.iprpraha.cz/uploads/assets/soubory/data/strategicky_plan/cz2008_web.pdf

Pro-OKO z.s. 20. Říjen 2015. Stanovy. *Ministerstvo spravedlnosti*. [Citace: 20. Květen

2016.], dostupné online z [https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-](https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=41441849&subjektId=757053&spis=342303)

[detail?dokument=41441849&subjektId=757053&spis=342303](https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=41441849&subjektId=757053&spis=342303).

Rozmanová, Naděžda. 7. říjen 2015. Principy a pravidla územního plánování. [Citace: 7.

březen 2016.] [http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-](http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaC/C10-2015.pdf)

[prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaC/C10-2015.pdf](http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaC/C10-2015.pdf).

Vokuš, Martin. 3. březen 2016. Malý Berlín? V Praze 7 vzniká nová kulturní čtvrť. Oficiální

webové stránky MČ Praha 7. [Citace: 20. duben 2016.] dostupné online z

http://www.praha7.cz/19658_Maly-Berlin-V-Praze-7-vznika-nova-kulturni-ctvrt.

Zažit město jinak. 2015. Co je Zažit město jinak? *Oficiální webové stránky ZMJ*. [Citace: 21.

Květen 2016.], dostupné online z <http://zazitmestojinak.cz/o-nas>.

SEZNAM PŘÍLOH:

Příloha č. 1: Seznam otázek k rozhovoru s představitelem neziskové organizace z Prahy 7

1. Identifikační otázka: název a náplň pozice respondenta
2. Mohl/a byste stručně představit vaši organizaci? Jakou má vizi, cíle a podobně?
3. Jakým aktivitám se Vaše sdružení věnuje v současné době?
4. Zapojuje se Vaše organizace do pouličních akcí na Praze 7? Pokud ano, uvedl/a byste nějaké konkrétní příklady?
5. Spolupracoval/a jste při tom s MČ Praha 7? Pokud ano, s kým konkrétně komunikujete? Jak taková spolupráce probíhá?
6. Jak dlouho spolupracujete s MČ Praha 7? Změnila se nějak za tu dobu?
7. Víte o projektu Art district 7? Jak to vnímáte? Může nějakým způsobem ovlivnit vaši činnost nebo lokalitu, kde se nacházíte?
8. Co Vám tato spolupráce přinesla? A jak ji hodnotíte?
9. Existují podle Vašeho názoru nějaké bariéry, které brání Vaší spolupráci s městskou částí? Pokud ano, věděla byste, jak to změnit?

Příloha č. 2: Seznam otázek k rozhovoru s představitelem MČ Praha 7

1. Identifikační otázka: název a náplň pozice respondenta
2. Jaké kulturní akce v ulicích městské části se každoročně pořádají? Jaká je jejich orientace a cíle?
3. Jaký názor obecně má městská část na pouliční akce? Má v tomto ohledu nějakou vizi, s kým by chtěla spolupracovat?
4. Jakými kritérii se městská část řídí při rozhodování, zda akci podpoří, či ne?
5. Jakým způsobem se tato podpora projevuje?
6. Jaké subjekty se v roce 2015 podílely na organizaci pouličních akcí?
7. Jaká komunikace s místními subjekty probíhá? Kdo konkrétně kontaktuje městskou část?
8. Jak městská část hodnotí spolupráci s jednotlivými subjekty?

9. Mohl byste popsat projekt Art district a jeho cíle? Plánuje městská část v souvislosti s tím spolupráci s představiteli z občanského sektoru?
10. Existují podle vašeho názoru nějaké bariéry, které brání spolupráci městského úřadu a jiných subjektů?